

**Den fremtidige udvikling af det angloamerikanske forhold
- vil Obama gøre en forskel?**

**Copenhagen Business School
Kandidatafhandling – Maj 2010
Skrevet af: Lone Jensen
Cand.ling.merc. – Translatør & tolk
Vejleder: Charlotte Werther**

The Future of the Special Relationship - will Obama make a difference?

The purpose of this thesis is to investigate the future of the special relationship between Britain and the US on the basis of the following research questions:

To what extent does the special relationship exist? Will the future development of this relationship be influenced by Barack Obama in his capacity as President of the United States?

The special relationship may be said to consist of six elements, each with a different level of importance. The relationship is centred on the elements of defence cooperation and the special relationship as a British foreign policy goal. Defence cooperation is characterised as special, due to the fact that each country gives the other access to such highly sensitive areas as intelligence operations and nuclear weapons programmes. The special relationship as a foreign policy goal means that Britain's foreign policy to a large extent is built around the goal of trying to influence America's foreign policy through close cooperation on defence and foreign policy issues. The foundation for the special relationship is said to be the close connection between the British and the American population based upon a shared historical and cultural background, shared values and the common language. However, due to demographic developments within the US, less and less Americans feel a connection to Britain. Shared values, as well as the language, do still facilitate communication and cooperation between the two countries. Britain and America are also connected by trade and investment, but it is by virtue of the outcome of the Bretton Woods conference in 1944 that this element is considered special. Winston Churchill introduced the term during the Second World War, and his definition still forms part of the debate about the special relationship. The nature of the special relationship is often being portrayed through the personal relationship between the Prime Minister and the President.

Barack Obama's influence on the future development of the elements of the special relationship is limited. The special relationship as a foreign policy goal and the use of the personal relationship to show the nature of the special relationship are both British traditions, and as such it is not up to Obama to change them. However, Obama might give British politicians less of an opportunity to reach their goal of influencing US foreign policy, as he may prefer to work with other countries to solve global problems. Obama will not be able to change, how British and American people are connected to each other by virtue of values and a common language, nor how they are drifting apart due to the demographic developments taking place in the US. However, Obama's own lack of connection to Britain, as well as his multicultural upbringing, is believed to influence his search for multilateral solutions as opposed to transatlantic solutions. Obama's lack of connection to Britain is also believed to influence the exchange of information as part of the defence cooperation, as Obama may not see a reason for providing the British with more information than they are entitled to. Otherwise, cooperation within this area seems unlikely to change – the Obama administration has expressed satisfaction with the intelligence cooperation, and even though Obama is committed to nuclear disarmament, this is a long-term process and is therefore unlikely to affect UK-US nuclear cooperation within the near future. Obama is unlikely to challenge the area of trade and investment, however, the financial crisis has tempted the US to pursue protectionism in order to secure American jobs.

The special relationship is centred on defence cooperation and the pursuit by British politicians of the relationship as a foreign policy goal. Barack Obama seems unlikely to influence the development of the elements of the special relationship, but his personal background may result in him not prioritising Anglo-American cooperation.

Indholdsfortegnelse

1. Indledning.....	1
1.1. Emneintroduktion	1
1.2. Problemformulering.....	3
1.3. Metode	3
1.4. Terminologi	6
2. Winston Churchills <i>special relationship</i>	7
3. Udenrigspolitisk målsætning	9
3.1. Oprindelsen.....	9
3.2. Den fremtidige udvikling.....	11
3.3. Delkonklusion	14
4. Det personlige forhold mellem premierministeren og præsidenten	15
4.1. Oprindelsen.....	16
4.2. Den fremtidige udvikling.....	18
4.3. Delkonklusion	21
5. Den fælles baggrund.....	22
5.1. Oprindelsen	22
5.2. Den fremtidige udvikling.....	25
5.3. Delkonklusion	28
6. Forsvars- og sikkerhedssamarbejdet.....	29
6.1. Oprindelsen.....	29
6.1.1. Diplomatisk konsultation	29
6.1.2. Efterretning.....	31
6.1.3. Atomvåben og baser.....	32
6.2. Den fremtidige udvikling.....	34

6.2.1. Diplomatisk konsultation	34
6.2.2. Efterretning.....	35
6.2.3. Atomvåben og baser.....	36
6.3. Delkonklusion	39
7. De økonomiske bånd	41
7.1. Oprindelsen	41
7.2. Den fremtidige udvikling.....	42
7.3. Delkonklusion	44
8. Konkluderende sammenfatning	46
9. Litteraturliste	50
10. Bilagsliste	54

1. Indledning

1.1. Emneintroduktion

I slutningen af september 2009 blev der afholdt en FN-generalforsamling i New York. Ifølge BBC ønskede Storbritanniens premierminister¹ at benytte lejligheden til at tale med Barack Obama under fire øjne, og Downing Street bad efter sigende Det Hvide Hus adskillige gange om et sådant møde. Dette ønske blev imidlertid ikke imødekommet, og Gordon Brown måtte nøjes med at tale med Obama under andre mere uformelle omstændigheder. Umiddelbart kunne man tænke, at der ikke var mere at sige om den sag; det kan vel næppe forventes, at præsidenten for verdens eneste supermagt altid er tilgængelig. BBC mente dog, at her var en historie, som var værd at skrive, og resultatet blev en artikel på BBC's hjemmeside under overskriften *Brown denies President Obama snub* (Brown afviser Obama-affejning) (BBC News, 2009a). Men hvad var det, BBC mente, var så interessant ved denne episode? Tilbage i august 2009 løslod den skotske selvstyregovernment den mand, der var dømt for sprængningen af et Pan Am-fly over Lockerbie i 1988, Abdelbaset Ali al-Megrahi, noget som den amerikanske regering og præsident Obama havde udtrykt stor utilfredshed over. I artiklen stiller BBC det spørgsmål, om Obama afslog Browns anmodninger som reaktion på håndteringen af al-Megrahi. På den anden side af Atlanten, havde BBC fået at vide, havde Gordon Brown og hans medarbejdere været desperate efter at få et formelt møde med Obama i stand, men som det siden viste sig, måtte Brown tage til takke med en snak i køkkenet i FN-bygningen. På denne måde tegner BBC et billede af en vred Barack Obama og af en Gordon Brown, som fortvivlet prøver at klinke skårene, og det bliver baggrunden for artiklen. Artiklen handler således ikke kun om konflikten over al-Megrahi. Med udgangspunkt i sagen og den efterfølgende episode i New York bliver den i stedet et indlæg i debatten om, hvad det er for et forhold, Storbritannien og USA har til hinanden, og den viser gennem udtalelser og kommentarer til episoden, at der er mange fortolkninger af forholdet.

---

¹ Denne kandidatafhandling er skrevet før parlamentsvalget i Storbritannien den 6. maj 2010, dvs. mens Gordon Brown stadig var premierminister.

Et eksempel på sådanne fortolkninger er BBC's egen fremstilling af begivenhederne, som jeg synes, giver udtryk for den holdning, at der er ubalance i forholdet – USA har magten til at vælge Storbritannien fra; Storbritannien derimod er desperat efter at blive valgt til. I den forbindelse kunne man spørge, om forholdet er vigtigere for briterne end for amerikanerne, siden det er Gordon Brown, som udtaler sig om problemstillingen, mens det i USA "bare" er en talsmand for Det Hvide Hus. Om forholdets indholdsmæssige karakter giver artiklen bl.a. følgende eksempler: Gordon Brown udtaler, at forholdet er baseret på fælles værdier og fælles mål, hvorimod talsmanden for Det Hvide Hus henviser til det arbejde, som de to lande udfører i fællesskab rundt omkring i verden. BBC's politiske redaktør, Nick Robinson, kalder derimod et tæt forhold for et trumfkort, som Brown kan bruge til at opnå anerkendelse og opbakning i hjemlandet. Sådanne forskellige holdninger til og fortolkninger af forholdet mellem Storbritannien og USA udspringer af den underliggende debat om, hvorvidt der er tale om et særligt forhold mellem de to lande, en opfattelse som Winston Churchill gav udtryk for under 2. Verdenskrig, da han introducerede begrebet *the special relationship* (det særlige forhold).

Min egen interesse for det særlige forhold blev oprindelig vakt, da jeg i en årrække boede i England. I løbet af årene blev jeg mere og mere opmærksom på, at det forhold, Storbritannien og USA havde til hinanden, var af en anderledes karakter end for eksempel Storbritanniens forhold til de andre EU-lande. Der foregik 'noget' mellem disse to lande, som, fik jeg indtryk af, gik under den på én gang specifikke og udefinerede betegnelse *the special relationship*. Denne kontrast mellem det noget ambivalente forhold til EU og loyaliteten over for USA gjorde mig interesseret i at finde ud af, hvad der var så attraktivt ved det angloamerikanske forhold.

Min interesse for Barack Obama startede nok med min interesse for George W. Bush. I løbet af de otte år, Bush var præsident, blev det klart for mig, hvor meget magt USA har, og at landets udenrigspolitik har konsekvenser også for folk i Danmark. I de år, Bush-administrationen ledte USA, følte jeg faktisk en vis frygt for, at den ville kunne

fremprovokere en verdenskrig mellem de vestlige lande og den muslimske verden. I sin bog *Facts Are Subversive* skriver Timothy Garton Ash følgende om det amerikanske præsidentvalg i november 2008:

”From my observation perch in Stanford, California, ... I notice that many Americans still suffer from a touching delusion that this is their election. How curious. Don't they understand? This is our election. The world's election. Our future depends on it, and we live it as intensely as Americans do.” (2009a, s. 244)

Denne observation gengiver også meget fint, hvordan jeg havde det. En sort mand i Det Hvide Hus med en så almindelig (og alligevel så ualmindelig) personlig baggrund – det måtte betyde, at en ny side af USA havde fået magten, og det tegnede også til nye tider for internationalt samarbejde. Umiddelbart har mine tanker om det amerikanske præsidentembede ikke meget at gøre med det særlige forhold. Men faktisk var det netop disse forventninger om forandring, der fik mig til at spekulere over, hvilken betydning Barack Obama ville få for det særlige forhold mellem USA og Storbritannien.

1.2. Problemformulering

I lyset af ovenstående lyder min problemformulering således:

I hvilken grad eksisterer der et særligt forhold mellem Storbritannien og USA? Vil den videre udvikling af dette forhold blive påvirket af, at Barack Obama er blevet præsident i USA?

1.3. Metode

Efter indledningen er afhandlingen delt op i syv afsnit. Jeg har i mit arbejde med litteraturen inden for dette emne identificeret seks elementer, som hver især bliver fremstillet som udgørende en del af det særlige forhold. Nogle forfattere fremhæver et eller flere af elementerne frem for andre som kernen i det særlige forhold, men alle er de inkluderet i den litteratur, som prøver at definere det særlige forhold. Jeg vil begynde min undersøgelse af elementerne med at redegøre for Winston Churchills idé med det særlige forhold – hvad han

mente, det bestod af, og hvad det skulle udvikle sig til. Churchill fremhæves som manden, der fandt på betegnelsen *the special relationship* og gav den et indhold, som debatten frem til i dag har taget sit udgangspunkt i. Når jeg derfor vælger at begynde med Churchills tankegang, er det, fordi det særlige forhold kan siges at være en idé i Churchills hoved, som opstod i og hører til Churchills tid som premierminister under 2. Verdenskrig og i tiden umiddelbart efter. Den anden grund til at begynde dér er, at tankegangen som sagt giver anledning til at komme ind på de andre elementer i det særlige forhold, som litteraturen diskuterer – også på baggrund af Churchills idéer. De efterfølgende fem elementer, jeg derfor vil undersøge, er: 1) det særlige forhold som en udenrigspolitisk målsætning; 2) hvordan det personlige forhold mellem premierministeren og præsidenten bliver brugt som indikator for det særlige forhold; 3) om det særlige forhold eksisterer i kraft af en fælles baggrund mellem den britiske og den amerikanske befolkning; 4) i kraft af forsvars- og sikkerhedssamarbejdet; 5) i kraft af de økonomiske bånd mellem landene.

Hvert af de fem afsnit efter afsnittet om Churchills tankegang er opdelt i to og afsluttes med en delkonklusion. I den første del vil jeg undersøge, om det pågældende element, fx den fælles baggrund, kan siges at være 'noget særligt' og dermed udgøre en del af det særlige forhold. I den anden del vil jeg undersøge, om udviklingen af dette område ser ud til at blive påvirket af, at Barack Obama er blevet præsident i USA. Grunden til, at jeg har valgt at besvare begge problemformuleringens spørgsmål i hvert af de fem afsnit og ikke besvare dem gennem to hovedafsnit, er, at jeg fandt det mest naturligt og mest læservenligt at diskutere et elements baggrund/fortid og nutid/fremtid under ét. Det første underafsnit i hvert af de fem afsnit kommer således til at udgøre afhandlingens teori og det andet underafsnit analysen. Men det skal understreges, at både teoridelen og analysedelen udgøres af indlæg i debatten om det særlige forhold, og at begge afsnit derfor fremstår som diskussioner. Indlæggene kommer fra akademiske eksperter i politik og internationale forhold såsom Alex Danchev, John Baylis, John Dumbrell, Timothy Garton Ash, Carl Pedersen, David Reynolds samt William Wallace og Christopher Phillips. Derudover bruger jeg også artikler, hovedsageligt fra britiske medier, som debatterer det særlige forhold, og som har bragt citater fra

involverede parter på både den britiske og den amerikanske side. Af primære kilder bruger jeg tre taler af Barack Obama og en tale af USA's ambassadør i London, Louis B. Susman. Obamas tre taler udgøres af Berlin-talen fra juli 2008, Kairo-talen fra juni 2009 og Oslo-talen fra december 2009. Jeg har valgt disse taler, fordi de alle er udenrigspolitiske taler, og jeg mener derigennem at kunne få indsigt i Obamas udenrigspolitiske tankegang og idealer samt hans holdning til Storbritannien.

Berlin-talen stammer fra præsidentvalgkampen i 2008 på det tidspunkt, hvor Obama var på besøg i en række europæiske lande og valgte at adressere europæerne i denne tale fra Berlin. Talen handler i høj grad om, hvordan europæere og amerikanere er nødt til at finde hinanden igen efter en periode præget af afstandtagen for sammen at løse de globale problemer, verden står overfor i dag, såsom terrorisme, klimaforandringer, atomoprustning, fattigdom og undertrykkelse af mennesker rundt om i verden. Kairo-talen er i høj grad henvendt til den muslimske verden som et forsøg på at finde en forståelse for hinanden igen og reparere de bånd, som er blevet ødelagt på grund af terrorangrebet den 11. september 2001 og George W. Bushs krig mod terror. Her fremhæver Obama især de ting, som den muslimske verden og USA har tilfælles, og giver udtryk for, at det vil være i begge parter interesse at finde sammen og løse de problemer, som begge regioner står overfor. Oslo-talen er Obamas takketale, efter han blev tildelt Nobels Fredspris for 2009. Talen indeholder hans forklaring på, hvornår krig kan være den eneste løsning på en konflikt, samt hvad verden kan gøre for at forsøge at opnå vedvarende fred. Louis B. Susmans tale er fra september 2009 og har til formål at give udtryk for Obamas tilgang til internationalt samarbejde.

Som det fremgår af ovenstående, besvares problemformuleringens spørgsmål ved at analysere og diskutere forskellige holdninger til og analyser af det særlige forholds fortid og fremtid samt ved at diskutere analyser af personen og præsidenten Barack Obama. Desuden inddrages og analyseres udtalelser fra involverede parter, som de fremgår enten i primær eller sekundær litteratur. Afhandlingen afsluttes med en konkluderende sammenfatning.

1.4. Terminologi

I arbejdet med denne afhandling er jeg i litteraturen stødt på forskellige måder at skrive *the special relationship* på. Hovedsagligt bruger forfatterne citationstegn eller udelader disse som en måde til at udtrykke deres holdning til forholdet – såsom ”special relationship”, ”special” relationship eller blot special relationship. Andre steder modificeres udtrykket af adjektiver såsom *so-called* og *alleged*. Jeg har valgt at bruge den direkte oversættelse af udtrykket, altså det særlige forhold, samt den engelske udgave uden citationstegn og i kursiv, *the special relationship*. Jeg bruger begge udgaver som et proprium og dermed ikke for at gengive en holdning om, at der *er* et særligt forhold. Derfor bruger jeg heller ikke citationstegn, da disse kan opfattes som ironi. Jeg forsøger således at forholde mig så neutral som muligt samtidig med, at det er klart, hvad det er for en genstand, der analyseres eller diskuteres. Jeg skriver det engelske udtryk i kursiv for at markere skiftet mellem dansk og engelsk. Forholdet mellem Storbritannien og USA kaldes også for det angelsaksiske forhold og det angloamerikanske forhold, to udtryk, som jeg også gør brug af, men som sammenlignet med det særlige forhold er neutrale i deres betydning.

I afhandlingen bruger jeg betegnelsen Storbritannien i betydningen England, Skotland, Wales og Nordirland (Dumbrell, 2006, s. 24). I dele af litteraturen henvises der også til Det Britiske Imperium – *the British Empire* eller *the British Commonwealth and Empire* – som den ene halvdel i det særlige forhold alt efter hvilken periode, litteraturen beskæftiger sig med. Udtrykket henviser dog som oftest til Storbritannien i form af det geografiske område defineret ovenfor – for eksempel områdets politiske ledelse, erhvervslivet eller befolkningen. Dette skyldes muligvis, at udtrykket *the special relationship* blev skabt og udbredt i en tid, hvor Det Britiske Imperium var under afvikling. Når det særlige forhold inkluderer Det Britiske Imperium eller tidligere kolonier, vil det fremgå eksplicit af teksten. Og ellers vil England, Skotland, Wales og Nordirland udgøre den britiske del af forholdet.

2. Winston Churchills *special relationship*

Udtrykket *the special relationship* blev skabt under 2. Verdenskrig. Det indeholdt som udgangspunkt løsningen på krigen og måden, hvorpå verdensfreden kunne sikres fremover. Da Frankrig i 1940 var blevet besat af nazisterne, gav den daværende britiske udenrigsminister Lord Halifax udtryk for, at det kunne være fordelagtigt for Storbritannien at søge en særlig forbindelse til USA i fremtiden – ”[a] special association” kaldte han det (Reynolds, 1989, s. 94). Sådanne tanker havde Winston Churchill også gjort sig (premierminister under krigen fra 1940-45 og igen fra 1951-55 – se bilag 6). Churchill var først og fremmest interesseret i at bekæmpe nazisterne og dermed sikre Storbritanniens overlevelse. Fremadrettet ønskede han at opretholde verdensfred. Det var hans overbevisning, at begge dele kun kunne lykkes gennem et tæt samarbejde mellem ”de engelsktalende folk”. Forholdet mellem Storbritannien og USA udgjorde grundlaget for et sådant samarbejde, hvor Storbritannien repræsenterede Det Britiske Imperium og Statssamfundet og USA den amerikanske befolkning.

Churchill mente, at der eksisterede en naturlig og permanent forbindelse mellem Storbritannien og USA, og han havde flere gange under 2. Verdenskrig omtalt denne samhørighed som ”the fraternal association of the English-speaking peoples” (Reynolds, 1989, s. 94). På denne måde brugte han slægtskabet mellem befolkningerne til at vise, at der her var tale om et forhold, som stak dybere, og som strakte sig ud over det, der normalt var formålet med en strategisk alliance, nemlig at få opfyldt egne nationale interesser. Her var i stedet tale om slægtskab og således også en fælles baggrund i form af fælles historie og kultur, værdier og sprog – omstændigheder, som Churchill mente, havde skabt en stærk og loyal alliance. For Churchill var denne samhørighed kernen og styrken i det særlige forhold, og det var den, han mente, de to lande skulle bruge som fundament for at opbygge et tæt militært samarbejde. Således ville det kunne lykkes at besejre tyskerne og japanerne og sikre verdensfreden fremover. Selve udtrykket *the special relationship* brugte Churchill kun i intern kommunikation under 2. Verdenskrig. Først i november 1945 i en tale i det britiske Underhus

talte han offentligt om det særlige forhold, og da han i marts 1946 holdt sin ”iron curtain”-tale i Missouri, USA, blev udtrykket en del af det engelske sprog (Danchev, 1998, s. 2; Reynolds, 1989, s. 94-95).

I sin bog *On Specialness* henviser Alex Danchev til den græske filosof Aristoteles’ udlægning af, hvad et sandt venskab er. Ifølge Aristoteles kan et venskab være baseret på, at den ene eller begge parter kan bruge den anden part til noget nyttigt. Det kan også være baseret på, at den anden part behager én. Det eneste rigtige grundlag for et sandt venskab er dog godhed, hvor man ønsker det bedste for den anden part og elsker denne, for hvad den er. Ifølge Danchev er der store ligheder mellem en sådan beskrivelse af et sandt venskab og det forhold, som Winston Churchill fremlagde i sin fortolkning af det særlige forhold; et forhold, der byggede på eksistensen af en grundlæggende kærlighed og forståelse de to lande imellem, hvilket skabte en alliance, hvor man også ønskede at opfylde den anden parts interesser. Danchev, derimod, tolker denne overbevisning som ønsketænkning, eller rettere som en tro, der skal forkyndes (1998, s. 153-154). Danchev uddyber denne tankegang i sin beskrivelse af Churchill som ledende evangelist, der i sine taler forkyndte indholdet af det særlige forhold, som var det de hellige skrifter, for sine tilhængere: briter og amerikanere er forbundet med hinanden gennem slægtskabet og dermed også gennem fælles historie og kultur, værdier og sprog. Denne samhørighed udgjorde fundamentet og styrken under 2. Verdenskrig og således også grundlaget for sejren, og fremover er det også dette fællesskab, som skal sikre freden i verden (1998, s. 2).

3. Udenrigspolitisk målsætning

I kontrast til Churchills idealistiske og på sin vis romantiske udlægning af forholdet mellem Storbritannien og USA som en forbindelse, der skulle sikre fred og frihed i verden, eksisterer der også en anden opfattelse af formålet med det særlige forhold. Ifølge denne tankegang er det at have et særligt forhold til USA en britisk udenrigspolitisk målsætning, forstået på den måde, at briterne støtter amerikansk udenrigspolitik og søger et tæt samarbejde med amerikanerne for til gengæld at få deres hjælp til at opfylde britiske interesser og for at have muligheden for at påvirke amerikanske beslutninger og dermed udenrigspolitiske begivenheder. I denne fremstilling er det særlige forhold nærmest en symbiotisk tilstand, hvor hvert land kompenserer for nogle mangler hos det andet.

3.1. Oprindelsen

Denne tankegang om det særlige forhold som en udenrigspolitisk målsætning opstod i starten af 1900-tallet. Briterne var opmærksomme på, at der ofte var uoverensstemmelser mellem britisk og kontinentaleuropæisk politik, og blev under 1. Verdenskrig samtidig klar over, hvilken styrke og magt USA efterhånden besad. Briterne mente, at hvis de fik overbevist amerikanerne om deres synspunkter, så ville disse dominere det internationale samfund (Reynolds, 1989, s. 95). I 1917 udtalte Lord Robert Cecil, på daværende tidspunkt viceudenrigsminister, at dette ville være muligt fordi:

”[T]hough the American people are very largely foreign, both in origin and in modes of thought, their rulers are almost exclusively Anglo-Saxons, and share our political ideals”. (Reynolds, 1989, s. 95)

Ligesom Churchill havde gjort det, så briterne således tidligere også muligheder i den fælles baggrund. Briterne anerkendte USA som en magtfuld spiller på den internationale scene, men så også et ungt og uerfarent land, der endnu ikke havde fundet sin egen vej og derfor var letpåvirkelig. Med udgangspunkt i de bånd, briterne mente, der eksisterede mellem de to

lande i form af fælles historie, kultur, værdier og sprog, og fordi briterne havde erfaringer inden for diplomati, mente de, at de ville kunne styre den nye spiller efter deres egne ønsker (Reynolds, 1989, s. 95-96).

Efter 2. Verdenskrig forekommer ønsket om et særligt forhold at have karakter af desperation. USA og Storbritannien var kommet ud af krigen som sejrherre, men Storbritannien var samtidig også et svækket land, både hvad angik nationale ressourcer og international indflydelse og magt; krigen havde kostet omkring en fjerdedel af nationalformuen, og opløsningen af imperiet havde på daværende tidspunkt for alvor taget fart (Reynolds, 1986, s. 5-6). I starten af 1920'erne havde Det Britiske Imperium nået sit højdepunkt. Det blev dog samtidig også begyndelsen på opløsningen; i 1922 fik Egypten sin uafhængighed, og i Indien var kampen for selvstændighed også begyndt. Indien havde status som hjørnестenen i Det Britiske Imperium – landet havde været kilden til meget af imperiets rigdom og havde i omfattende grad bidraget til de væbnede styrker. Da Indien fik sin uafhængighed i 1947, var det derfor næsten som om, at resten af imperiets bestanddele var blevet overflødiggjorte; de var vogterne af et imperium, der ikke længere fandtes. Et svækket Storbritannien kunne ikke kæmpe imod indernes krav og havde efterfølgende heller ikke styrken til at holde sammen på imperiet. Disse omstændigheder sammen med voksende nationalistiske kræfter i kolonierne blev starten på opløsningen af Det Britiske Imperium op gennem 1950'erne og 1960'erne (Den Store Danske, 2009; Reynolds, 1986, s. 6).

I lyset af imperiets opløsning fik den udenrigspolitiske målsætning om et særligt forhold således en mere desperat klang sammenlignet med motivationen i første halvdel af 1900-tallet. Forbindelsen til USA fik nu det konkrete formål at kompensere for den status og indflydelse, Storbritannien havde haft på internationalt plan i kraft af Det Britiske Imperium (Azubuike, 2005, s. 128-129). Den britiske historiker Max Beloff kaldte idéen om det særlige forhold for en ”britisk myte”, der var blevet skabt for at absorbere chokket over imperiets fald (Reynolds, 1986, s. 1-2). Ligeledes skriver Alex Danchev, at forestillingen om indflydelse gennem et forhold til USA var en britisk fabrikation – det var selvbedrag. Hvis briterne skulle

have haft indflydelse, havde det ikke været nok, at de ønskede at 'opdrage' amerikanerne i deres eget billede. De skulle derimod have vist, at de kunne tage styringen – at de havde modet og midlerne til det – men de havde ikke ressourcerne, og derfor blev indflydelse aldrig en realitet (1998, s. 3-6). I modsætning til Danchev skriver Christopher Coker, at det særlige forhold under den Kolde Krig ikke handlede om selvbedrag, men at det derimod var en reel politisk konstruktion, som skulle sikre, at Storbritannien med en vis værdighed kunne gennemgå den transformation fra stormagt til stor europæisk nation, som landet var i færd med. Alligevel kan det dog argumenteres, at de britiske politikere var skyldige i en anden form for bedrag, for ifølge Coker lykkedes det dem at camouflere omfanget af Storbritanniens tilbagegang både over for den britiske befolkning og over for omverdenen (1992, 407-408).

3.2. Den fremtidige udvikling

Da briterne i starten af 1900-tallet begyndte at spekulere i USA's voksende magt, forestillede de sig, at de i kraft af den fælles baggrund kunne skabe et særligt forhold mellem de to lande, som ville kunne hjælpe dem i opfyldelsen af deres egne interesser og give dem indflydelse i verden. Fra perioden omkring 2. Verdenskrig udvikledes en mere konkret strategi til at opnå dette mål. Denne strategi byggede på den militære alliance under krigen og gik ud på at fortsætte et tæt forsvars- og sikkerhedssamarbejde samt at støtte amerikansk udenrigspolitik for til gengæld at kunne sidde med ved bordet, når beslutningerne skulle træffes. Denne opfattelse af det særlige forhold som en udenrigspolitisk målsætning, hvori der indgår britisk støtte til amerikanerne og (håbet om) britisk indflydelse, eksisterer også i dag (Azubuike, 2005, s. 130). William Wallace og Christopher Phillips skriver, at strategien til at opnå et særligt forhold som defineret ovenfor helt konkret kommer til udtryk i de to landes forsvars- og sikkerhedssamarbejde. Her skal briterne konstant vise amerikanerne, hvad de er værd, og at de er en loyal allieret – de skal have mandskab og kapital til rådighed til at kunne deltage i operationer, de skal have det nyeste militære udstyr og de skal råde over tilstrækkelige efterretningsressourcer. Belønningen skulle som sagt være indflydelse på et niveau, hvortil briterne ellers ikke ville have adgang (2009, s. 282). Flere udtalelser i de senere år har holdt

liv i opfattelsen af det særlige forhold som en udenrigspolitisk målsætning. Som da Storbritanniens tidligere ambassadør i Washington, Lord Renwick, sagde i 2006:

”[T]he price of consultation is presence and participation”. (Wallace & Phillips, 2009, s. 267)

Tony Blair udtrykte det således i marts 2002 under debatten om eventuel britisk medvirken i invasionen af Irak:

”[W]e must stand close to America. If we don’t, we will lose our influence to shape what they do”. (Wallace & Phillips, 2009, s. 274)

Og i 2003 lød det sådan her fra det britiske forsvarsministerium:

”The significant military contribution the UK is able to make to [US-led coalition operations] means that we secure an effective place in the political and military decision-making processes.” (Wallace & Phillips, 2009, s. 267)

Debatten på området går især på, om briterne så får noget til gengæld for deres støtte, altså om de gennem amerikanerne kan påvirke den udenrigspolitiske dagsorden samt forfølge egne interesser. Dette var et fremtrædende tema i debatten om Tony Blairs støtte til George W. Bush efter terrorangrebene den 11. september 2001 (Azubuike, 2005; Wallace & Phillips, 2009, s. 267-269 & 282-283). David Manning, en af Blairs udenrigspolitiske rådgivere og senere ambassadør i Washington, gav i 2003 udtryk for problematikken således:

”At the best of times, Britain’s influence on the US is limited. But the only way we exercise that influence is by attaching ourselves firmly to them and avoiding public criticism wherever possible”. (Azubuike, 2005, s. 130)

Efter valget af Barack Obama til præsident i USA har debatten om et særligt forhold, hvor Downing Street giver støtte og får indflydelse, taget en ny drejning – nu handler det mere om briternes fortsatte mulighed for indflydelse, end om de *har* indflydelse. For det første bliver der spekuleret i, om Obamas multilaterale tilgang til udenrigspolitik vil få betydning for Storbritanniens placering på ranglisten over bilaterale forhold og dermed amerikanernes interesse for et tæt samarbejde (Philp, 2009). I en artikel i *The Guardian* skriver Timothy Garton Ash (2009b), at på trods af den unilaterale udenrigspolitik, som Bush-regeringen førte fra 2001 til 2009, så havde George W. Bush alligevel et billede af en stærk transatlantisk enhed. Obamas verdenssyn, derimod, er nord-syd orienteret, og som hans taler i Berlin, Kairo og Oslo viser, så ønsker han at arbejde sammen med, hvem ellers der måtte være interesseret i at løse verdens forskellige problemer (Bilag 1, l. 56-57, 65-66, 76-78, 90-91, 112-113; Bilag 2, l. 104-110, 115-116, 377-382; Bilag 3, l. 156-160, 194). USA's ambassadør i London, Louis B. Susman, siger det mere direkte i en tale om diplomati under Obama:

”[W]e embrace the knowledge and expertise of all to solve problems facing the world today.”
(Bilag 4, l. 147-148)

Denne frygt for en omprioritering af de bilaterale forhold kom allerede til udtryk under den amerikanske valgkamp, da Obama i sommeren 2008 var på besøg i Europa og valgte at adressere europæerne i en tale fra Berlin. Dette blev i dele af den britiske presse tolket som et tegn på, at Obama hellere så Berlin end London som USA's europæiske samtalepartner (Dumbrell, 2009a, s. 76). En anden problemstilling, der er opstået i kølvandet på Obama, og som har skabt tvivl om briternes fremtidige mulighed for indflydelse i Washington, handler om, hvad Storbritannien kan give i forhold til, hvad USA vil have. Som sagt bygger Storbritanniens strategi for at opnå indflydelse på et tæt forsvars- og sikkerhedssamarbejde. Men hvis den globale dagsorden under Obama ændrer sig fra at prioritere forsvar og sikkerhed til at fokusere på områder såsom ”økonomisk koordination, det globale miljø, udvandring og sundhed”, så er det ikke sikkert, at Storbritanniens evner og tilbud vil adskille sig i særlig grad fra, hvad andre lande kan tilbyde (Wallace & Phillips, 2009, s. 282). Det

tredje indlæg i debatten om Storbritanniens muligheder for indflydelse i dag kommer fra briterne selv i en form for selvransagelse. I en rapport fra udenrigsudvalget i det britiske Underhus frarådes brugen af udtrykket *the special relationship*, fordi det menes at være misvisende for det forhold, Storbritannien og USA har til hinanden i dag. Årsagen er blandt andet, at Storbritanniens muligheder for at påvirke amerikansk udenrigspolitik er svundet ind i takt med landets økonomiske og militære tilbagegang, og at det er usandsynligt, at briterne vil kunne genvinde den position, som de havde i forhold til USA for år tilbage (BBC News, 2010b).

3.3. Delkonklusion

I det foregående afsnit har jeg undersøgt tesen om, at det særlige forhold er en britisk udenrigspolitisk målsætning. Ifølge denne tankegang er målsætningen opnået og det særlige forhold en realitet, når briterne indgår i et tæt samarbejde med amerikanerne, hvorigennem de kan påvirke amerikansk udenrigspolitik og forfølge egne interesser til gengæld for at være en loyal allieret og officielt støtte op om amerikansk udenrigspolitik. Britisk udenrigspolitik er i høj grad bygget op omkring forfølgelsen af denne målsætning, om end der er debat om, i hvilken grad den bliver nået. Ses det særlige forhold som værende et mål for britisk udenrigspolitik eksisterer det i særdeleshed. Set fra en anden vinkel, menes det særlige forhold først at eksistere, når målsætningen er nået. Det særlige forhold som en udenrigspolitisk målsætning er således en britisk tradition, og Barack Obama har ikke nogen indflydelse på, om det også skal være et mål for Storbritannien i fremtiden. Men valget af Obama har givet anledning til spekulationer om, hvorvidt briterne fortsat vil have *muligheden* for indflydelse, og dermed om de kan opnå det særlige forhold. Obama har en multilateral tilgang til at løse verdens problemer og ønsker at samarbejde med hvem end, der har løsningerne. Briterne er således bange for, at Obama vil prioritere at arbejde sammen med andre lande, og at dette vil ændre deres muligheder for at vise, hvad de kan. Desuden kan et forsvars- og sikkerhedssamarbejde med Storbritannien vise sig at blive mindre interessant, hvilket vil svække briternes grundlæggende strategi for at opnå indflydelse.

4. Det personlige forhold mellem premierministeren og præsidenten

Da jeg begyndte arbejdet med denne afhandling, havde jeg opfattelsen af, at der som oftest eksisterer et tæt og godt eller, om ikke andet, et loyalt forhold mellem premierministeren og præsidenten. Jeg regnede også med, at dette personlige forhold udgjorde et af elementerne i den noget diffuse betegnelse *the special relationship*. I mit arbejde med den indsamlede litteratur fik jeg indblik i, på hvilke områder der siges at eksistere et særligt forhold mellem Storbritannien og USA samt argumenterne for og imod. Det undrede mig, at jeg ikke stødte på forfattere eller en debat, der diskuterede, i hvilken grad det særlige forhold eksisterede i kraft af det personlige forhold. Der var masser af henvisninger til perioder, hvor det siges, at premierministeren og præsidenten kom godt eller skidt ud af det med hinanden, men det blev ikke diskuteret, om graden af *specialness* var afhængig af disse mere personlige omstændigheder. Derimod så det ud til, at forfatterne tog fat i citater, handlinger og anekdoter omhandlende det personlige forhold for at prøve at gennemskue landenes forhold til hinanden, og om der var tale om et særligt forhold. Det personlige forhold blev således brugt og efterfølgende fremstillet som en slags vejrhane for det særlige forhold.

I litteraturen fandt jeg i stedet argumenter for, hvorfor det personlige forhold ikke kan udgøre det særlige forhold. I deres artikel *British Mass Perceptions of the Anglo-American Special Relationship* skriver Jørgen Rasmussen og James M. McCormick, at selvom det kan have en betydning for et samarbejde mellem to lande, om deres ledere kommer godt ud af det med hinanden eller ej, så sidder disse på posten i en så begrænset periode, at deres personlige forhold ikke kan udgøre grundlaget for et varigt, særligt forhold landene imellem (1993, s. 517). Hvad angår ledernes muligheder for at ændre landets udenrigspolitik og derved rykke ved betingelserne for de egentlige elementer i det særlige forhold, skriver Chris White i *When Gordon Took the Helm*, at det er svært at identificere præcis, hvordan en enkelt politiker påvirker den udenrigspolitiske udvikling i et land. En ny regering kan godt medføre ændringer i udenrigspolitikken, men sådanne ændringer tager tid at implementere og betyder som regel ikke, at der bliver rokket ved de grundlæggende holdninger til, hvad der er i et lands interesse.

Når der sker ændringer i udenrigspolitikken, er det som regel, fordi man bliver nødt til at reagere på begivenheder (2008, s. 193). Set i relation til det særlige forhold skulle en ny regering og et nyt stats- eller regeringsoverhoved altså ikke kunne ændre meget ved forholdets karakter. I det efterfølgende vil jeg redegøre for, hvordan det personlige forhold på forskellig vis bliver brugt til at indikere, om der er tale om et godt eller et dårligt samarbejde mellem landene, og dermed også om der eksisterer et særligt forhold.

4.1. Oprindelsen

”The special relationship has never been stronger. I talked to President Obama. I talked before I came to the meetings here, I talked to him at the meetings, I had a long talk with him after Monday’s meeting, we’re meeting today, we’re chairing two meetings together...” (Bilag 5)

Således udtalte Gordon Brown sig, efter der i de britiske medier var blevet sået tvivl om karakteren af det særlige forhold som følge af, at Brown ikke kunne få et officielt møde med Barack Obama ved en FN-konference i New York (BBC News, 2009a). Dette er et eksempel på, hvordan der først af de britiske medier og dernæst af Brown sættes lighedstegn mellem premierministeren og præsidentens indbyrdes relation og karakteren af det forhold, som deres respektive lande har til hinanden. Et andet eksempel er følgende anekdote fra Winston Churchill og Franklin D. Roosevelts personlige forhold under 2. Verdenskrig: Kort tid efter angrebet på Pearl Harbor ankom Churchill til Washington, hvor han boede i Det Hvide Hus og brugte det meste af sin tid på samtaler med præsident Roosevelt. En dag kom Roosevelt ind på Churchills værelse i samme øjeblik, som Churchill var ved at stige ud af badet. Churchill var nøgen, og Roosevelt blev forlegen og ville gå, men Churchill viftede ham tilbage og sagde til ham:

”The Prime Minister of Great Britain has nothing to conceal from the President of the United States”. (Reynolds, 1986, s. 1)

Sådan lyder én version af anekdoten (se også Danchev, 1998, s. 13). Churchill benægtede efter sigende, at den var sand, men den må siges, belejligt nok for Churchill, at tjene det formål at vise det personlige forhold i overensstemmelse med Churchills overbevisninger om det særlige forhold – et tæt og åbent forhold uden forbehold.

Det angloamerikanske forhold i perioden fra midten af 1960'erne til midten af 1970'erne karakteriseres som køligt. Årene bliver kaldt for ”Wilson/Johnson og Heath/Nixon”-perioden efter de britiske premierministre Harold Wilson og Edward Heath og præsidenterne Lyndon B. Johnson og Richard Nixon, som var ved magten i disse år (Baylis, 1985, s. 372). Det kølige forhold bliver delvist forklaret med, at Wilson og Johnson og Heath og Nixon ikke kom godt ud af det med hinanden. Den virkelige årsag, skriver David Reynolds, var, at Storbritanniens militære og økonomiske magt var blevet kraftigt reduceret siden 2. Verdenskrig, hvilket betød, at landet ikke havde samme værdi for USA mere (1986, s. 13). En anden grund kunne være, at de to premierministre i højere grad prioriterede britiske interesser (Baylis, 1985, s. 372). Henry Kissinger, udenrigsminister under Richard Nixon, beskriver i sine erindringer Edward Heath således:

”[A] British Prime Minister who based his policies towards the US not on sentimental attachments but on a cool calculation of interests”. (Wallace & Phillips, 2009, s. 281)

Alligevel påpeges det af Reynolds, som nævnt ovenfor, at Wilson og Heath aldrig formåede at etablere en relation til Johnson og Nixon, som kan sammenlignes med den tidligere premierminister Harold Macmillans gode personlige forhold til henholdsvis Dwight Eisenhower og John F. Kennedy. På denne måde bliver de personlige forhold repræsentative for karakteren af de to landes forhold til hinanden.

Et sidste eksempel, jeg vil nævne, er omslaget til John Dumbrells bog *A Special Relationship* fra 2006 (Bilag 7). Her illustreres betegnelsen *the special relationship* ved hjælp af tegninger af de premierministre og præsidenter, som ofte bliver omtalt som dem, der har haft et godt

forhold til hinanden (Azubuike, 2005; Coker, 1992, s. 408; Reynolds, 1986, s. 13) – Harold Macmillan og John F. Kennedy, Margaret Thatcher og Ronald Reagan, og Tony Blair sammen med Bill Clinton og George W. Bush. Således sætter Dumbrell bogstavelig talt ansigter på det særlige forhold.

4.2. Den fremtidige udvikling

Om Barack Obama kan ændre ved, at det personlige forhold bliver brugt som indikator for det særlige forhold virker tvivlsomt. Som det ses i afsnittet ovenfor, så er det som regel den britiske premierminister, der bruger forholdet som bevis på eksistensen af det særlige forhold, eller også spekulerer de britiske medier og politiske kommentatorer i karakteren af det særlige forhold ud fra det personlige forhold. At Obama skulle ønske at bruge sin personlige relation til Storbritanniens premierminister på samme måde virker også usandsynligt. I det efterfølgende vil jeg kort redegøre for Obamas personlige baggrund og for hans udenrigspolitiske orientering for på den måde at kunne undersøge, om det angloamerikanske forhold kan tænkes at være særligt i hans øjne. Dernæst vil jeg diskutere resultatet i lyset af forskellige udtalelser og omstændigheder.

Obama voksede op på Hawaii og i Indonesien som søn af en hvid amerikansk kvinde og en sort kenyansk mand. Han blev født i 1961 og er således den første præsident, som ikke i betydelig grad er blevet påvirket af den Kolde Krig og af et Europa i centrum i kraft af sin placering mellem to supermagter. Ud fra denne baggrund tolkes det, at Obamas verdenssyn er nord-syd orienteret i stedet for øst-vest, og at han ikke har nogen personlig forbindelse til eller interesse i Europa (Garton Ash, 2009b; Pedersen, 2009, s. 111-123) (Obamas personlige baggrund vil blive gennemgået i sin helhed i afsnit 5). Denne opfattelse forstærkes yderligere af USA's, og dermed Obamas, aktuelle udenrigspolitiske orientering. USA's sikkerhedsmæssige opmærksomhed er i dag rettet mod Mellemøsten, og hvad angår økonomisk interaktion, er Kina blevet en meget vigtig partner for USA. Faktisk har Obamas øverste sikkerhedsrådgiver, general James Jones, udtalt, at netop forholdet til Kina udgør USA's vigtigste bilaterale forhold både i kraft af det gensidige økonomiske

afhængighedsforhold, og fordi der eksisterer en forsvarsmæssig rivalisering mellem de to lande (Garton Ash, 2009b; Wallace & Phillips, 2009, s. 282). Obama går ind for en verden fri for atomvåben, og sammen med Ruslands præsident Medvedev arbejder han for at nedbringe antallet af atomvåben de to lande imellem (BBC News, 2010c) (dette emne vil blive gennemgået i sin helhed i afsnit 6). Obama har også en stærk personlig overbevisning om, at det rige nord skal hjælpe de fattige udviklingslande i syd med at hjælpe sig selv (Garton Ash, 2009b). I det hele taget er Obama interesseret i at arbejde sammen med individer og lande, som kan hjælpe med at løse verdens problemer (Bilag 1, l. 56-57, 65-66, 76-78, 90-91, 112-113; Bilag 2, l. 104-110, 115-116, 377-382; Bilag 3, l. 156-160, 194). Således bliver det klart, at Obama har sin opmærksomhed rettet mod mange forskellige områder, og at han er interesseret i samarbejde på kryds og tværs. Obama ønsker også at samarbejde med Europa, inklusive Storbritannien, men det, der differentierer Obama fra hans forgængere, er Obamas mere pragmatiske og usentimentale tilgang til et sådant samarbejde, netop på grund af både hans personlige baggrund og USA's aktuelle udenrigspolitiske orientering (Garton Ash, 2009b; Wallace & Phillips, 2009, s. 283). På baggrund af ovenstående virker det usandsynligt, at Obama ser forholdet til Storbritannien som noget særligt sammenlignet med andre bilaterale forhold, USA er involveret i. Jeg mener derfor ikke, at der eksisterer en baggrund for, at Obama skulle ønske at vise karakteren af det særlige forhold gennem sit forhold til premierministeren. At Obama skulle gøre sig den ulejlighed eventuelt at vise det modsatte, altså at han mener, at der ikke er et særligt forhold, virker som unødigt brug af kræfter, hvad angår et forhold, som ikke har hans personlige interesse eller hans professionelle opmærksomhed.

Alligevel er der eksempler på, at forholdet i dag mellem USA og Storbritannien bliver fremhævet som et særligt forhold af Obamas egne folk. I en tale i september 2009 sagde USA's ambassadør i Storbritannien, Louis B. Susman, følgende:

”While the United States of America... has many priorities – I hope I have made it clear tonight that my principal priority will be to strengthen and nourish this special relationship – which is so critical to the United States.” (Bilag 4, l. 179-181)

Og udenrigsminister Hillary Clinton fremhævede sit personlige forhold til Gordon Brown under et besøg i London i oktober 2009:

”I have a special personal relationship with the Prime Minister and of course I think it can’t be said often enough, we have a special relationship between our countries”. (Philp, 2009)

Faktisk har Obama også selv omtalt forholdet i *special relationship*-vendinger efter et møde med Gordon Brown i Washington:

”Great Britain is one of our closest and strongest allies and there is a link and bond there that will not break. This notion that somehow there is any lessening of that special relationship is misguided... The relationship is not only special and strong but will only get stronger as time goes on.” (BBC News, 2009b)

Det kan være svært at gennemskue, hvorfor medlemmer af Obama-administrationen udtaler sig sådan, når Obama hverken personligt eller i kraft af sit embede synes at have et særligt forhold til Storbritannien. John Dumbrell refererer i sin bog *A Special Relationship* en anekdote fra John Majors besøg i Washington under Bill Clinton i 1993. Anekdoten er et eksempel på, hvordan amerikanerne efter sigende talte briterne efter munden:

”Just before the Prime Minister arrived at the White House, Clinton was sitting with a few aides in the Oval Office. ‘Don’t forget to say “special relationship” when the press comes in,’ one of them joked – a little like ‘don’t forget to put out the cat’. ‘Oh, yes,’ Clinton said, ‘How could I forget? The “special relationship”!’ And he threw his head back and laughed.” (2006, s. 135)

På den anden side er Storbritannien en vigtig allieret, som pointeret af Obama i citatet ovenfor – Storbritannien er det land, som efter USA har flest tropper i Irak og Afghanistan (Wallace & Phillips, 2009, s. 267), og i det hele taget eksisterer der et tæt forsvars- og sikkerhedssamarbejde mellem de to lande (se afsnit 6). Modsat har USA også tætte forhold til andre lande såsom Israel, Japan, Kina, Tyskland og Frankrig (Danchev, 1998, s. 7-8; Reynolds, 1986, s. 4). Derfor, skriver *The Guardian*, kalder amerikanerne forholdet til Storbritannien for *a special relationship* og ikke *the special relationship* (MacAskill, Tait, & Borger, 2009).

4.3. Delkonklusion

I det foregående afsnit har jeg undersøgt det personlige forhold mellem premierministeren og præsidenten, og jeg fandt ud af, at det særlige forhold ikke eksisterer i kraft af den personlige relation. For at et forhold kan være særligt, må det også være vedvarende, og en premierminister og en præsident sidder på magten i for kort tid til, at en eventuel god personlig relation kan danne grundlag for et særligt forhold. Derudover ændrer en ny regeringsleder ikke på de grundlæggende holdninger til, hvad der er i et lands interesse og kan således ikke automatisk matche holdninger, som en kollega i et andet land måtte have. Alligevel spiller det personlige forhold en rolle i det særlige forhold nemlig den, at det bliver brugt som indikator for graden af 'særlighed' på et givent tidspunkt. Ligesom den udenrigspolitiske målsætning er brugen af det personlige forhold som indikator for det særlige forhold en britisk tradition, og derfor ikke noget Barack Obama kan ændre på. At Obama selv skulle have et behov for at bruge sit personlige forhold til premierministeren til at vise karakteren af det særlige forhold, virker usandsynligt. Jeg mener ikke, at Obama ser USA og Storbritanniens forhold til hinanden som værende mere særligt end andre af USA's bilaterale forhold; Obama har ikke nogen personlig tilknytning til landet, og USA's udenrigspolitiske opmærksomhed er i dag i høj grad rettet mod Mellemøsten, Kina og Rusland og mod multilaterale løsninger.

5. Den fælles baggrund

Den fælles baggrund nævnes som et af elementerne i det særlige forhold. Denne tankegang om en fælles baggrund handler om, at briter og amerikanere skulle være forbundet til hinanden i kraft af, at de er beslægtede med hinanden. Dette slægtskab kommer til udtryk i, at de deler det samme historiske og kulturelle udgangspunkt, har fælles værdier og taler det samme sprog. Den fælles baggrund skulle udgøre fundamentet for et tæt forsvars- og sikkerhedssamarbejde ifølge Winston Churchill (jf. afsnit 2), og for Lord Robert Cecil var det vejen til indflydelse (jf. afsnit 3). Også i dag bliver den fælles baggrund brugt som grundlaget i det særlige forhold, som da Gordon Brown under et besøg i USA i april 2008 sagde:

”[I am] pleased that over the past half century the special relationship between America and Britain... remains strong and enduring – so firmly rooted in our common history, our shared values and in the hearts and minds of our people”. (Dumbrell, 2009a, s. 71)

Men eksisterer der i dag en sådan samhørighed mellem den britiske og den amerikanske befolkning, som kan retfærdiggøre, at den bliver fremstillet som en del af det særlige forhold?

5.1. Oprindelsen

I modsætning til briternes fremhævelse af den fælles baggrund og forbindelsen mellem de to folk, havde amerikanerne inden da og især i tiden efter deres uafhængighed i 1776 været meget bevidste om at distancere sig fra den gamle kolonimagt. De var uenige med briterne i deres aristokratiske samfund, hvor et fåtal i kraft af deres slægt sad på rigdom, status og magt og i den måde, hvorpå landet blev ledet uden folkets indflydelse. Denne afstandtagen blev yderligere forstærket som et led i amerikanernes egen identitetsskabelse (Reynolds, 1989, s. 99). Men samtidig med at amerikanerne forsøgte at distancere sig fra den gamle verden, Europa, og alt hvad den stod for i form af aristokrati, monarki og imperialisme, så var det folk fra netop denne verden, som var med til at forme det nye land. I *A Special Relationship* henviser John Dumbrell til Hector St. John de Crèvecoeur, amerikansk gårdejer og forfatter

oprindelig født i Frankrig, som i slutningen af 1700-tallet beskriver sine med-immigranter som en blanding af englændere, skotter, irlændere, franskmænd, hollændere, tyskere og svenskere (2006, s. 24). Skotter, walisere og irere, og især udvandrere fra den irske Ulster-region, spillede afgørende roller i grundlæggelsen og udviklingen af den amerikanske union. Fem af de mænd, som var blandt underskriverne af uafhængighedserklæringen, havde rødder i Ulster-regionen, og ligeledes stammer flere af USA's tidligere præsidenter fra samme område (fx Andrew Jackson, Ulysses S. Grant, William McKinley og Woodrow Wilson) (Dumbrell, 2006, s. 24). Briterne var således med til at sætte deres aftryk på det amerikanske samfund i kraft af den kultur, de havde med sig, deres politiske overbevisninger og idéer og gennem sproget. Sproget, mener David Reynolds, har været en afgørende faktor for, at der kunne udvikles en ”unik forbindelse” mellem de to lande. Det, at engelsk forblev USA's officielle sprog, muliggjorde, at man kunne dele idéer og overbevisninger med hinanden. Således overførtes de engelske traditioner vedrørende frihed (udviklet i 1600- og 1700-tallet) – frihed i henhold til loven, ejendomsrettens ukrænkelighed og den lovgivende magts rettigheder – som senere skulle vise sig at danne grundlag for amerikansk demokrati, samt politisk liberalisme (udviklet i 1800-tallet) fra Storbritannien til USA (1989, s. 99-103).

Briterne fik muligheden for at sætte deres præg på USA fra begyndelsen af unionens historie, fordi de var den oprindelige kolonimagt, og fordi britiske immigranter efterfølgende deltog i grundlæggelsen af den nye nation. Disse omstændigheder skabte nogle bånd mellem Storbritannien og USA i form af mennesker på hver sin side af Atlanten, som var i familie med hinanden, og som kunne se tilbage på den samme historie samt delte nogle kulturer og værdier, som i kraft af mennesker og sprog var til stede i begge lande. Det er disse bånd, som eftertiden har brugt i sin beskrivelse af den fælles baggrund og i sin begrundelse for, at den fælles baggrund er en del af det særlige forhold. Den angelsaksiske forbindelse og USA's demografiske udvikling er noget, amerikanerne diskuterer i disse år i forbindelse med emner såsom identitet og international orientering, for landets etniske sammensætning har ændret sig meget de sidste ca. 50 år (Dumbrell, 2006, s. 25). Den sidste store europæiske emigration til USA fandt sted ved århundredeskiftet mellem 1800- og 1900-tallet. Mellem 1880 og 1914

kom der 23 millioner immigranter til USA, hvoraf langt de fleste kom fra Europa. I 1920'erne indførte amerikanerne immigrationskvoter, hvilket satte en stopper for den transatlantiske immigration. I 1970'erne steg antallet af immigranter i USA igen, men denne gang kom de hovedsagligt fra Syd- og Mellemamerika (42 %) og Asien (41 %). Kun 13 % kom fra Europa (Reynolds, 1986, s. 17; Reynolds, 1989, s. 99). USA får i dag stadig flest immigranter fra ikke-europæiske lande, og fortsætter denne udvikling, vil størstedelen af den amerikanske befolkning i midten af det 21. århundrede bestå af asiater, afrikanere, latinamerikanere og folk fra Mellemøsten, og de europæiske efterkommere vil i stedet udgøre landets mindretal (Garton Ash, 2009b; Pedersen, 2009, s. 2-3). Hvad angår den angelsaksiske forbindelse, så ses den samme tendens også her; i midten af det 20. århundrede var mindre end halvdelen af den amerikanske befolkning af britisk herkomst, og i år 2000 mente godt én ud af 10, at de havde britiske aner (Dumbrell, 2006, s. 25). Denne udvikling betyder, at færre og færre amerikanere føler en tilknytning til Storbritannien, og tankegangen om, at der skulle eksistere et stærkt bånd mellem de to befolkninger, som skulle udgøre fundamentet i det særlige forhold, synes derfor ikke at have taget højde for den demografiske udvikling i USA og har således ikke hold i virkeligheden i dag (Dumbrell, 2006, s. 25; Garton Ash, 2009b; Giddens, 2007, s. 168).

Til trods for ovenstående bliver der, som nævnt tidligere, stadig italesat en særlig forbindelse mellem den britiske og den amerikanske befolkning (BBC News, 2009a; BBC News, 2010b; Dumbrell, 2009a, s. 71-72; Wallace & Phillips, 2009, s. 281). Wallace og Phillips skriver yderligere, at det er en sådan tilgang til forholdet, som skaber den største ubalance mellem Storbritannien og USA i dag. Ubalancen opstår, når britiske politikere træffer beslutninger ud fra forestillingen om et broderligt bånd, hvor man er indstillet på at tilsidesætte egne interesser for at hjælpe den anden part. Amerikanerne derimod har en mere pragmatisk tilgang til forholdet mellem de to lande, som går ud på, hvordan forbindelsen til Storbritannien kan bruges i forfølgelsen af egne interesser (2009, s. 281). I en rapport fra marts 2010 fra Underhusets udenrigsudvalg karakteriseres Barack Obama som en præsident med en sådan pragmatisk tilgang (BBC News, 2010b).

5.2. Den fremtidige udvikling

Årsagen til Barack Obamas pragmatiske tilgang til forholdet til Storbritannien tillægges hans personlige baggrund, ud fra hvilken det konkluderes, at han ikke har nogen følelsesmæssig tilknytning til landet og derfor kan handle mere rationelt i samarbejdet med briterne. Timothy Garton Ash kalder Obama for personificeringen af den demografiske udvikling i USA, hvilket tydeliggør, at hverken han eller den voksende gruppe af amerikanere, som han bliver repræsentant for, har en europæisk tilknytning (2009b). Obama selv understregede USA's nuværende multietniske sammensætning i både Berlin og Kairo, da han sagde:

“[E]very language is spoken in our country; every culture has left its imprint on ours”.

(Bilag 1, l. 177-178)

“We are shaped by every culture, drawn from every end of the Earth”.

(Bilag 2, l. 85-86)

Barack Obamas mor kom oprindeligt fra Kansas og slog sig siden ned på Hawaii, hvor hun mødte Obamas far, som var en ung mand fra Kenya på studieophold i USA. Obama blev født i 1961 og voksede op på Hawaii og i Indonesien langt fra det amerikanske fastland og langt fra Europa. Denne opvækst siges at have påvirket Obamas verdenssyn, således at han er orienteret fra nord til syd i stedet for fra vest til øst, som der ellers har været tradition for blandt den amerikanske elite. Derudover er Obama vokset op samtidig med, at den Kolde Krig var på vej mod sin afslutning. Denne omstændighed kommer blandt andet til udtryk i Berlin-talen, hvor Obama fortæller om sin *fars* situation i perioden, hvor den Kolde Krig toppede, hvilket var før Obamas forældre mødte hinanden, og dermed før Obama blev født (Bilag 1, l. 18-21). I sin opvækst har Obama derfor i betydeligt mindre grad end tidligere amerikanske præsidenter været præget af et opmærksomhedskrævende Europa (Garton Ash, 2009b; Spillius, 2009b). Obama mener selv, at hans baggrund, dvs. hans familieforhold og hans opvækst, i dag gør det lettere for ham at sætte sig ind i andre kulturer og se problemstillingerne fra deres side, hvilket, han mener, har betydning for, at han som præsident

kan arbejde sammen med andre lande. Men da han var ung, gjorde hans personlige omstændigheder det svært for ham at finde den kultur, han følte sig tilpas i – han var selv hverken sort eller hvid og voksede op på Hawaii blandt Stillehavsoboere og i Indonesien blandt muslimske asiater. Da Obama kom på universitetet i Californien i 1979, fortsatte han sin søgen efter identitet og fandt naturligt sammen med de sorte studerende, mexicansk-amerikanerne og de udenlandske studerende (Pedersen, 2009, s. 111-123).

Obamas opvækst indeholdt således ikke nogen familiær eller erfaringsmæssig forbindelse til Storbritannien. Modsat indeholdt den omstændigheder, som kan tænkes at have givet Obama en direkte negativ opfattelse af europæerne og af Storbritannien i særdeleshed. For det første er Obama opvokset på Hawaii, som er USA's nyeste stat; øerne blev en del af den amerikanske union i 1959. Øgruppen er samtidig også den eneste stat, hvor minoritetsgrupper fra starten har udgjort størstedelen af befolkningen. Carl Pedersen mener, at netop befolkningssammensætningen har skabt en åbenhed og en villighed til at beskæftige sig med fortiden, og at det derfor er sandsynligt, at Obama i løbet af sin opvækst fik indblik i kolonialisme, og hvad overgangen til amerikansk stat betød for Hawaii (2009, s. 116 & 120). For det andet tilbragte Obama 4 år af sin opvækst i Indonesien; hans mor giftede sig med en indonesisk mand, og de flyttede alle tre dertil i 1967. Indonesien havde på daværende tidspunkt kun været selvstændigt i ca. 20 år og var stadig præget af angsten for og kampe imod, at en anden magt skulle overtage landet. I 1955 havde Indonesien været vært for et møde mellem 29 asiatiske og afrikanske lande, de fleste af dem nyligt uafhængige, og alle havde de været under ledelse af et vestligt land. Landene ville nu samles for at give stemme til den tredje verdens syn på geopolitiske begivenheder som modvægt til USA og Sovjetunionens dominans. Til stede ved mødet var en afroamerikansk observatør, som sympatiserede med landene i deres kamp mod Vesten, og som Obama senere i sit liv fik kendskab til, og hvis holdninger han udtaler sig bifaldende om i sin selvbiografi (Pedersen, 2009, s. 116-118). Den tredje og sidste omstændighed, der kan have skabt en afstand til Storbritannien, er Obamas berøring med britisk imperialisme. Gennem sine kenyanske slægtninge fik Obama indsigt i livet i Kenya under Det Britiske Imperium og i særdeleshed i

sin egen farfars erfaringer med briterne. Farfaren havde arbejdet for briterne som kok, men kunne berette om, hvordan han fik en ydmygende og respektløs behandling. Han havde også taget del i noget af oprøret mod den britiske overmagt, hvis hårdhændede modangreb blev en del af karakteristikken af britisk imperialisme i eftertiden (Pedersen, 2009, s. 120-121). I Berlin-talen og i Kairo-talen bringer Obama Storbritanniens imperialistiske fortid frem til nutiden og illustrerer derved, synes jeg, at briternes tidligere handlinger stadig har en plads fremme i hans bevidsthed:

”My mother was born in the heartland of America, but my father grew up herding goats in Kenya. His father – my grandfather – was a cook, a domestic servant to the British.” (Bilag 1, l. 15-17)

“We [the United States] were born out of revolution against an empire. We were founded upon the ideal that all are created equal”. (Bilag 2, l. 82-84)

I Berlin-talen synes jeg, at Obama indirekte tager yderligere afstand fra Storbritannien og understreger, at USA ikke er bundet af nogen alliancer:

”Our allegiance has never been to any particular tribe or kingdom”. (Bilag 1, l. 177)

Barack Obama kan ikke ændre ved det faktum, at USA og Storbritannien deler en historisk og kulturel baggrund, nogle værdier og taler samme sprog i kraft af kolonitiden og de britiske immigranter, som var med til at forme den amerikanske union. Han kan heller ikke ændre på den demografiske udvikling eller på folks følelser af samhørighed eller mangel på samme – i den forbindelse er han bare selv én af dem. Men han er også USA's præsident, og hans personlige baggrund ser ud til at påvirke hans verdenssyn, og dermed hvordan han prioriterer sin udenrigspolitik og interagerer med andre lande.

5.3. Delkonklusion

Tankegangen bag den fælles baggrund går ud på, at der eksisterer et særligt forhold mellem Storbritannien og USA i kraft af, at den britiske og den amerikanske befolkning er knyttet til hinanden gennem en fælles historisk og kulturel baggrund, fælles værdier og gennem sproget. Denne samhørighed skulle udgøre grundlaget for samarbejde mellem landene. USA har i løbet af de sidste ca. 50 år gennemgået en demografisk udvikling, som betyder, at de europæiske efterkommere udgør en stadigt mindre befolkningsgruppe, hvilket også svækker den angelsaksiske forbindelse. Især kulturelt og historisk føler færre og færre amerikanere en tilknytning til Storbritannien, men man deler nogle værdier såsom individets frihed og politisk liberalisme, og sproget faciliterer kommunikation og samarbejde. Værdier og sprog kan således siges at udgøre 'noget særligt', idet de danner grundlag for politisk, økonomisk og forsvarsmæssigt samarbejde. Barack Obama vil ikke kunne ændre udviklingen af elementerne i den fælles baggrund. Sproget og de fælles værdier vil fortsat skabe en forbindelse mellem den britiske og den amerikanske befolkning, og modsat forventes de historiske og kulturelle bånd kun at blive svagere. Men det, at Obama selv tilhører gruppen af amerikanere med en ikke-europæisk baggrund, og det, at hans opvækst har bestået af interaktion med mange forskellige kulturer, menes at have betydning for hans multilaterale tilgang til udenrigspolitik. Desuden spekuleres der i, om også Obamas tidlige negative erfaringer med Det Britiske Imperium har betydning for hans holdning til samarbejdet med Storbritannien.

6. Forsvars- og sikkerhedssamarbejdet

Forsvars- og sikkerhedssamarbejdet er, sammenlignet med de tidligere nævnte mulige elementer i det særlige forhold, en mere håndgribelig størrelse, og derfor et område, som historikerne og kommentatorerne samt politikerne selv lettere kan blive enige om udgør et helt centralt element i at knytte Storbritannien og USA til hinanden (om end der er stor usikkerhed omkring brugen af betegnelsen 'særlig' fra amerikansk side). I konteksten *the special relationship* involverer forsvars- og sikkerhedssamarbejdet tre områder: diplomatisk konsultation, efterretningssamarbejdet og atomvåbensamarbejdet inklusive amerikanske baser på britisk territorium (Azubuike, 2005, s. 129-130; Dumbrell, 2006, s. 160; Reynolds, 1986, s. 10; Reynolds, 1989, s. 98).

6.1. Oprindelsen

6.1.1. Diplomatisk konsultation

Diplomatisk konsultation handler i høj grad om det tætte samarbejde, der fandt sted under 2. Verdenskrig mellem britiske og amerikanske politikere, embedsmænd, diplomater og militærfolk. Formelle rammer muliggjorde et konsultativt samarbejde, hvor man delte informationer med hinanden og lagde strategier og træf beslutninger sammen med det formål at føre en fælles krig. Samarbejdet begyndte, da amerikanerne efter angrebet på Pearl Harbor blev trukket ind i krigen, og Churchill ønskede, at amerikanerne også skulle prioritere at deltage i kampen mod nazisterne. Amerikanerne var interesserede i et frit Europa, da nazisterne ellers også kunne udgøre en trussel mod dem, og accepterede forslaget om et samarbejde med briterne. Sammen blev man enige om at institutionalisere krigsførelsen i nogle udvalg, hvis stab skulle bestå af medarbejdere fra begge lande. Det overordnede ansvar skulle ligge hos *the Combined Chiefs of Staff* (CCS), som var en organisation bestående af de britiske og de amerikanske forsvarschefer. CCS skulle udarbejde militærstrategiske anbefalinger på baggrund af de politiske strategier, udsende retningslinjer for fordelingen af materiel og prioritere oversøiske bevægelser. I løbet af kort tid blev CCS' ansvarsområde udvidet betydeligt. I begyndelsen af marts 1942 foreslog Roosevelt, at han og Churchill skulle

opdele verden imellem sig – Stillehavsregionen, som USA skulle være ansvarlig for, det Indiske Ocean og Mellemøsten under Storbritanniens ansvar, og Atlanterhavet og Europa, som skulle være under delt ansvar. CCS skulle have, og fik, myndigheden til at udarbejde den overordnede strategi for alle tre områder og til at fordele materiel og skulle have den direkte kontrol med alle operationer på europæisk område (Danchev, 1998, s. 14-19).

Det konsultative samarbejde blev i høj grad drevet frem af tætte personlige relationer mellem britiske og amerikanske stabsmedlemmer. Flere højtstående embedsmænd kom specielt godt ud af det med hinanden – de forstod hinandens tankegang og kommunikerede godt med hinanden. Dette skabte en åbenhed og en tillid, som lagde grunden til den massive udveksling af informationer, der fandt sted under krigen, og til at man kunne komme frem til kompromiser. Mange beslutninger blev truffet helt uformelt mellem disse personer og blev derefter kanaliseret gennem udvalgene og CCS. I kontrast til disse gode personlige relationer var samarbejdet til en vis grad også præget af en underliggende mistro til 'de andres' bagtanker. Nogle medlemmer af den amerikanske stab var utrygge ved, at briterne havde så meget medbestemmelse over amerikanske styrker; de mistænkte briterne for at ville bruge samarbejdet til at forfølge egne interesser. I den britiske lejr eksisterede der også en vis betænkelighed. USA var efterhånden blevet en magtfuld spiller på verdensscenen, og blandt briterne var der således nogle, som mente, at USA i for høj grad dominerede beslutningerne i det fælles arbejde. Når alt kom til alt, skriver Danchev, var samarbejdet til for at promovere og forfølge nationale interesser. Når det alligevel lykkedes at holde sammen på organisationen og føre en fælles krig, så var det, fordi dette var i begge landes interesse, men succesen viste sig også at være afhængig af den loyalitetsfølelse, der blev skabt gennem de personlige relationer (1998, s. 15-28). David Reynolds skriver, at forudsætningen for, at der overhovedet kunne udvikles så omfattende et samarbejde, var, at alle talte samme sprog; engelsk gjorde det muligt for folk på alle niveauer at deltage i samarbejdet. Denne omstændighed fik siden afgørende betydning for opretholdelsen af det konsultative samarbejde; når en overordnet forlod sin post, og den næste i hierarkiet rykkede op, havde vedkommende allerede selv

udviklet sit eget netværk og var vant til at konsultere 'kollegerne' på den anden side af Atlanten (1986, s. 5-6).

Efter 2. Verdenskrig var der udadtil ikke længere megen aktivitet i udvalgene eller i CCS, men hverken fra britisk eller amerikansk side blev der officielt taget stilling til, hvad der skulle ske med organisationen. Senere blev det kendt, at de to lande i hemmelighed havde fortsat deres konsultative samarbejde på områder såsom udvikling og standardisering af militært udstyr, officersuddannelse, udveksling af videnskabelig og teknisk viden (især inden for elektronisk kommunikation), indsamling og analyse af efterretningsoplysninger samt biologisk og kemisk krigsførelse (Danchev, 1998, s. 27-28 & 95). Diplomatiske konsultationer kom således til at danne grundlag for et fortsat samarbejde på forsvars- og sikkerhedsområdet. Reynolds mener, at 2. Verdenskrig var årsagen til, at der udvikledes et særligt forhold mellem USA og Storbritannien; krigen skabte behovet for den militære alliance og det konsultative samarbejde, hvoraf efterretningssamarbejdet og atomvåbensamarbejdet opstod (1989, s. 98).

6.1.2. Efterretning

Efter 2. Verdenskrig stod USA og Storbritannien over for en ny fælles fjende i form af Sovjetunionen og kommunismen. Det forekom derfor naturligt at fortsætte det efterretningssamarbejde, der var blevet skabt under krigen. Derudover kom behovet også indefra; briterne havde på daværende tidspunkt en veludviklet efterretningstjeneste i form af ny teknologi og omfattende viden, men havde ikke råd til at holde den kørende. Amerikanerne havde opløst deres efterretningstjeneste fra krigen (*The Office of Strategic Services*) og var i 1947 først lige gået i gang med etableringen af *The Central Intelligence Agency* (CIA). Amerikanerne havde derfor brug for britisk ekspertise, mens briterne havde brug for amerikanske dollar. Resultatet blev en aftale i 1947, *The UKUSA Agreement*, som fordelte ansvaret for indsamling af efterretningsoplysninger mellem USA, Storbritannien, Canada, Australien og New Zealand. Siden har disse lande indsamlet og delt efterretningsoplysninger med hinanden, men derudover består efterretningssamarbejdet mellem Storbritannien og USA også i, at amerikanerne gennem årene har givet betydelig økonomisk støtte til den britiske

efterretningstjeneste, og i at amerikanerne har fået lov til at oprettet deres egne centraler på britisk jord til indsamling og transmittering af efterretningsoplysninger (Reynolds, 1986, s. 11). Efterretningssamarbejdet blev skabt under 2. Verdenskrig og fik en yderst central funktion under den Kolde Krig. Efter murens fald og Sovjetunionens opløsning var der derfor usikkerhed omkring, i hvilken form samarbejdet skulle fortsætte. Op gennem 1990'erne blev det dog klart, at efterretningstjenesterne var så integrerede i hinandens arbejde efter et samarbejde på omkring 50 år, at der skulle en større indsats til for at skille tingene ad. Desuden nåede udbredelsen af internettet at skabe et fornyet behov for samarbejde, idet den omfattende kommunikation over nettet skulle overvåges. Terrorangrebet den 11. september 2001 skabte en ny fælles fjende i form af Al-Qaeda og muslimsk ekstremisme, hvilket styrkede behovet for samarbejde yderligere (Dumbrell, 2006, s. 131-132 & 171-172; Wallace & Phillips, 2009, s. 273).

6.1.3. Atomvåben og baser

Verdens første atombombe blev udviklet under det amerikanske atomvåbenprogram *The Manhattan Project* under 2. Verdenskrig og involverede et tæt samarbejde mellem amerikanerne og briterne. Briterne var i starten af 1940'erne længere fremme på atomforskningsområdet end amerikanerne, og deres ekspertise var derfor af stor betydning for projektets succes. I 1944 aftalte Churchill og Roosevelt, at samarbejdet skulle fortsætte efter krigen, og at det kun kunne afsluttes, hvis begge parter var enige om det. Efter krigen fik USA imidlertid ny præsident i form af Harry Truman, som ikke havde kendskab til aftalen, og samtidig var Kongressens tilgang til udlandet præget af mistro og ønsket om ikke at dele sensitive oplysninger med andre. Dette resulterede i 1946 i vedtagelsen af McMahon-loven, som havde til formål at forhindre overførelsen af atomvåbenoplysninger til andre lande. I mere end 10 år var briterne afskåret fra det amerikanske atomvåbenprogram. I 1957 fandt amerikanerne ud af, at Sovjetunionen nu rådede over interkontinentale missiler. Sådanne missiler ville kunne nå USA, og eftersom amerikanske missiler endnu ikke havde samme rækkevidde, begyndte amerikanerne at blive nervøse for deres sikkerhed og for at tabe magtkampen til Sovjetunionen. De ønskede nu at genoptage atomvåbensamarbejdet med

briterne, og i 1958 indgik Dwight Eisenhower og Harold Macmillan derfor en ny aftale, som skulle muliggøre udvekslingen af informationer, teknologier og fissilt materiale. Storbritannien havde i de mellemliggende år udviklet sit eget atomvåbenprogram, og landet udgjorde også en mulighed for at placere amerikanske missiler geografisk tættere på Sovjetunionen. I 1960 blev samarbejdet udvidet med yderligere aftaler populært kaldet *'missiles for bases'*-aftalen under ét. Amerikanerne tilbød briterne at købe amerikanske atomvåben, Skybolt-missiler, til fordelagtige priser, og briterne gav ved samme lejlighed amerikanerne lov til at etablere ubådsbaser på britisk territorium (ubåde til fremføring af Polaris-missiler). De to aftaler var ikke eksplicit afhængige af hinanden, men det blev forstået, at de var indbyrdes relaterede. I 1962 besluttede det amerikanske forsvarsministerium at skrotte Skybolt-missilerne og udelukkende producere og benytte Polaris-missiler. Aftalen fra 1960 så derved ud til at gå i vasken, men Macmillan fik gennemtruffet, at USA så i stedet skulle levere Polaris-missiler til Storbritannien. Briterne sikrede sig således fortsat adgang til amerikansk atomvåbentechnologi, men med de nye missiler blev briterne også afhængige af amerikansk fremføringsteknologi. Skybolt-missilerne havde briterne kunnet bruge sammen med deres egen teknologi, de britiske V-bombefly, hvorimod Polaris-missilerne skulle affyres fra amerikansk-designede ubåde (Reynolds, 1986, s. 11-13). I begyndelsen af 1980'erne blev *'missiles for bases'*-aftalen uofficielt forlænget med indkøbet af afløseren for Polaris-systemet, Trident-systemet, som i dag stadig udgør Storbritanniens atomvåbenprogram (Dumbrell, 2006, s. 182-184).

Som det antydes i det foregående, gives der forskellige forklaringer på, hvordan forsvars- og sikkerhedssamarbejdet kunne overleve fra 2. Verdenskrig og til i dag. En forklaring går på, at den militære alliance og det konsultative samarbejde under krigen skabte en tradition, nogle vaner og nogle arbejdsgange, som gjorde det let og naturligt at fortsætte samarbejdet efterfølgende. En anden forklaring tager sit udgangspunkt i teorien om, at alliancer opstår, når stater føler sig truede af en fælles fjende. I denne sammenhæng var truslen fra først Tyskland og Japan og dernæst Sovjetunionen af stor betydning for etableringen og opretholdelsen af forsvars- og sikkerhedssamarbejdet. I tråd med dette argument kunne man sige, at truslen i

dag kommer fra Al-Qaeda og muslimske ekstremister. En tredje forklaring handler om de politiske interesser, hvert land måtte have i samarbejdet. For briterne har det været vigtigt at beholde deres status som privilegeret samarbejdspartner for på den måde at kunne opretholde deres position i verden. Amerikanerne har kunnet bruge briternes kontakter og erfaringer i deres diplomatiske arbejde rundt om i verden, og de har følt sig sikre på, at briterne ville hjælpe dem i opfyldelsen af deres egne interesser (Baylis, 1985, s. 371-373; Danchev, 1998, s. 89-93; Dumbrell, 2006, s. 130-133 & 171 & 184; Dumbrell, 2009b, s.274). Disse omstændigheder synes alle at have været til stede på samme tid op gennem årene. Men hvad end de bagvedliggende årsager er, så ændrer det ikke ved, at de har skabt et tæt forsvars- og sikkerhedssamarbejde mellem Storbritannien og USA bestående af diplomatisk konsultation, indsamling og udveksling af efterretningsoplysninger samt udvikling og opstilling af atomvåben. Og det er netop det, at briterne og amerikanerne hver især har ladet hinanden få adgang til så sensitive områder, der ifølge flere forfattere gør forsvars- og sikkerhedssamarbejdet til kernen i det særlige forhold (Azubuiké, 2005, s. 129; Baylis, 1985, s. 375; Reynolds, 1986, s. 10-13; Reynolds, 1989, s. 98).

6.2. Den fremtidige udvikling

6.2.1. Diplomatisk konsultation

Den konsultative del af forsvars- og sikkerhedssamarbejdet i dag finder sted inden for rammerne af efterretning og atomvåben samt de militære operationer begge lande er involveret i. Desuden har Storbritannien siden 1980'erne støttet og deltaget i udviklingen af USA's missilskjold, *The US Ballistic Missile Defence programme*, som skal beskytte USA, og til dels også Europa, mod missilangreb. De to lande samarbejder også om videreudviklingen af følgende systemer: det nye F-35 kampfly under *The Joint Strike Fighter programme* (dette projekt involverer flere lande); *The Patriot Advanced Capability programme*, et 'jord til luft'-missilsystem til nedskydning af indkommende missiler og *The Predator unmanned aerial vehicle*, som er et fjernstyret, ubemandet fly til overvågning og indsamling af oplysninger (Dumbrell, 2006, s. 184-186). Den militære alliance og det konsultative samarbejde under 2. Verdenskrig lagde som sagt grunden til dette samarbejde, og der er i løbet af de sidste ca. 70

år blevet skabt et net af formelle aftaler, som samarbejdet foregår inden for. Hvad angår de mere uformelle arbejdsgange, så mener nogle britiske kommentatorer, at britiske ledere, embedsmænd og officerer trods diverse uoverensstemmelser gennem årene alligevel har fået en særlig behandling i Washington, og de er bange for, at med valget af Barack Obama til præsident vil denne form for særbehandling ophøre. Årsagen, mener de, er, at Obama personligt ikke har nogen følelsesmæssig tilknytning til de andre engelsktalende lande eller til den angelsaksiske arv. Derudover har han også taget afstand til Storbritanniens ydmyge tilgang til samarbejde med Bush-administrationen og, som nævnt tidligere, til landets imperialistiske fortid (Wallace & Phillips, 2009, s. 281).

6.2.2. Efterretning

Siden *The UKUSA Agreement* fra 1947 har USA og Storbritannien (og Canada, Australien og New Zealand) været fælles om at indsamle efterretningsoplysninger elektronisk fra hele verden. På dette område er landene meget involverede i (og afhængige af) hinandens arbejde. Hillary Clinton gav udtryk for denne kendsgerning, da hun under et besøg i London roste det arbejde, som den britiske efterretningstjeneste havde udført for at afdække Irans uranberigelsesfaciliteter til brug i udviklingen af atomvåben (Philp, 2009). I modsætning til det elektroniske indsamlingsarbejde arbejder landene stort set ikke sammen om at indsamle oplysninger ved brug af menneskelige ressourcer. Dette arbejde bliver udført uafhængigt af de andre lande, og selv om analyser og resultater bliver stillet til rådighed, er de ofte for subjektive til, at et andet land umiddelbart kan bruge dem. USA og Storbritannien arbejder som sagt også sammen om *The Predator unmanned aerial vehicle*, og gennem efterretningssamarbejdet får briterne også adgang til anden amerikansk teknologi, såsom Magnum-satellitten. Efterretningssamarbejdet er en del af debatten i Storbritannien om landets forsvarsmæssige afhængighed af USA. Det argumenteres, at samarbejdet kan påvirke Storbritanniens handlemuligheder, idet informationer kan tilbageholdes med det resultat, at man ikke har et fuldstændigt billede at handle ud fra. En anden kritik går på, at afhængighedsforholdet resulterer i, at britiske politikere undgår konflikter med USA, og at samarbejdet derfor kan påvirke forfølgelsen af egne interesser. Begge disse kritikpunkter var

en del af den britiske debat om Storbritanniens rolle i forbindelse med invasionen af Irak i marts 2003. En anden side af debatten handler om, at efterretningssamarbejdet ikke kan karakteriseres som 'særligt', eftersom USA også deler oplysninger med Canada, Australien og New Zealand og med Israel, hvad angår anliggender om Mellemøsten. Tilhængerne af et efterretningssamarbejde argumenterer, at Storbritannien i kraft af aftalen med USA har adgang til utroligt sensitive oplysninger, som langt størstedelen af verden ikke får indblik i. Desuden får briterne mulighed for at benytte amerikansk teknologi til indsamling af oplysninger, som de ikke ville have haft råd til at udvikle og drive selv. Og endelig stilles der spørgsmål ved, om der overhovedet er et attraktivt alternativ til et efterretningssamarbejde med USA (Azubuike, 2005, s. 127-129; Dumbrell, 2006, s. 184-186; Dumbrell, 2009a, s. 72; Wallace & Phillips, 2009, s. 273-274 & 281-282).

6.2.3. Atomvåben og baser

Barack Obama har flere gange erklæret, at han vil arbejde for en verden uden atomvåben – i Berlin, Kairo og Oslo sagde han følgende om emnet:

"This is the moment when we must renew the goal of a world without nuclear weapons... It is time to secure all loose nuclear materials; to stop the spread of nuclear weapons; and to reduce the arsenals from another era." (Bilag 1, l. 127-131)

"And that's why I strongly reaffirmed America's commitment to seek a world in which no nations hold nuclear weapons." (Bilag 2, l. 263-264)

"In the middle of the last century, nations agreed to be bound by a treaty whose bargain is clear: All will have access to peaceful nuclear power; those without nuclear weapons will forsake them; and those with nuclear weapons will work towards disarmament. I am committed to upholding this treaty. It is a centerpiece of my foreign policy. And I'm working with President Medvedev to reduce America and Russia's nuclear stockpiles." (Bilag 3, l. 197-201)

Den 8. april 2010 underskrev Barack Obama og Ruslands præsident Dmitrij Medvedev en ny atomnedrustningsaftale. Under denne aftale har de to lande forpligtet sig til at reducere antallet af atomsprænghoveder med 30 %, hvilket bringer dem ned på et arsenal på 1550 sprænghoveder hver. Aftalen begrænser også antallet af afskydningsramper såsom interkontinentale afskydningsramper, ubåde og bombefly til 700 per land. USA og Rusland vil dog stadig have atomvåben nok til at tilintetgøre hinanden, men både Obama og Medvedev mener, at aftalen er et vigtigt skridt på vejen til at gøre verden et mere sikkert sted, og at de vil udgøre et forbillede for andre lande. Obama ønsker allerede senere i år 2010 at følge op på aftalen med Rusland for at få startet processen med at lave yderligere nedrustningsaftaler. Kommentatorerne mener dog ikke, at russerne er klar til at forfølge så ambitiøse nedrustningsplaner, som dem Obama foreslår, idet de fortsat ønsker, at atomvåben skal udgøre en del af deres nationale forsvar, så det er usikkert, hvor vidtgående eventuelle fremtidige aftaler vil være. I USA er der heller ikke fuld opbakning til Obamas planer om en verden fri for atomvåben, hvilket også skaber usikkerhed omkring, hvordan USA's atomvåbenforsvar vil udvikle sig, og dermed også hvordan samarbejdet med Storbritannien vil se ud i fremtiden (BBC News, 2010c; BBC News, 2010d; Reuters, 2010).

I Storbritannien diskuteres det også, hvad man skal stille op med sine egne atomvåben og med Trident-programmet i det hele taget. Trident består af tre dele: ubåde, missiler og sprænghoveder. Flåden af ubåde består i dag af fire styk, og systemet står til at skulle udskiftes i løbet af 2020'erne. Debatten går på, om man skal beholde og videreudvikle Trident-systemet, om man skal anskaffe sig et nyt system, eller om man helt skal skille sig af med sine atomvåben. Tilhængerne af et britisk atomvåbenforsvar argumenterer, at der stadig er brug for atomvåben i en verden, hvor Nordkorea og muligvis Iran ønsker at få deres egne. Storbritanniens udenrigsminister David Miliband har udtalt, at det ville være u hensigtsmæssigt, hvis situationen udviklede sig sådan, at ansvarlige lande skilte sig af med deres atomvåben, men andre mere uberegnelige magter holdt fast ved deres. Derudover vurderes det også, at Storbritannien kunne miste omkring 15.000 arbejdspladser samt værdifuld ekspertise, hvis man valgte ikke at forny Trident-systemet. Modstanderne af

britiske atomvåben argumenterer, at der er utroligt høje omkostninger forbundet med fornyelsen og opretholdelsen af et atomvåbenforsvar, og når der samtidig ikke er et behov for våbnene mere, kan det ikke retfærdiggøres at bruge penge på et sådant forsvar især i lyset af den finansielle krise og størrelsen af den britiske statsgæld. Modstanderne mener, at behovet for atomvåben er forsvundet med afslutningen på den Kolde Krig. Truslen i dag kommer fra terrorisme, men sådanne fjender kan ikke bekæmpes med atomvåben. De mener også, at det er et forkert signal at sende til resten af verden, at man ikke nedrunder, og at det kan tilskynde andre til at opruste. Endelig bygger de deres argumentation på, at atomvåbenforsvaret har skabt et afhængighedsforhold til USA. Storbritanniens Trident-missiler bliver vedligeholdt af amerikanerne i Georgia på den amerikanske østkyst, og virksomheden, som producerer sprænghovederne i Storbritannien, *The Atomic Weapons Establishment*, har siden december 2008 været under amerikansk majoritetskontrol. Hvad angår selve brugen af Trident-systemet, har den britiske flåde vurderet, at hvis USA tilbagetrækker sin økonomiske og tekniske støtte, så vil briterne kunne betjene Trident-flåden i ca. 18 måneder efterfølgende. Derudover er ubådene afhængige af amerikansk data for at kunne affyre missiler. Fortalerne for et atomvåbensamarbejde siger, at samarbejdet giver Storbritannien privilegeret adgang til amerikansk teknologi i form af design og udvikling af sprænghoveder og ubåde og til at købe amerikanske missiler til en fordelagtig pris. Det britiske forsvarsministerium anerkender i sin hvidbog fra 2006, at atomvåbenforsvaret er afhængigt af amerikanerne til vedligeholdelse og til at yde teknisk ekspertise, men fastholder, at man kan anvende sine våben, eller true med at anvende dem, uafhængigt af USA. Derudover har USA aldrig forsøgt at udnytte samarbejdet til at påvirke britisk udenrigspolitik. Modargumentet går på, at briterne ved, at amerikanerne har muligheden for at bruge deres position, og at de derfor undgår at provokere dem (BBC News, 2010a; Dumbrell, 2006, s. 182-186; Wallace & Phillips, 2009, s. 269-270).

Der er i dag 15 amerikanske baser på britisk territorium med et personel på ca. 15.000 personer, hvilket er halvt så mange, som under den Kolde Krig. Baserne er stillet til rådighed for det amerikanske flyvevåben, for flåden og for efterretningstjenesten. Det amerikanske forsvarsministerium gav i en rapport i 2005 udtryk for en forventning til yderligere

investeringer i fremtiden i flyvevåbnets to største baser, RAF Lakenheath og RAF Mildenhall. I sin tale i Berlin udtalte Barack Obama selv følgende om samarbejdet om baserne:

”[J]ust as American bases built in the last century still help to defend the security of this continent [Europe], so does our country still sacrifice greatly for freedom around the globe.”
(Bilag 1, l. 85-86)

Således tyder det ikke på, at amerikanerne har nogen planer om at afvikle baserne, men at de derimod mener, at baserne stadig spiller en afgørende rolle i forsvaret af Europa og dermed også i USA's forsvarspolitik. USA drager stor fordel af disse baser, både hvad angår at eksekvere USA's forsvarspolitik, og fordi de er med til at promovere USA's magt. Øerne *Ascension Island*, som ligger i Atlanterhavet lige syd for ækvator, og *Diego Garcia*, i det Indiske Ocean, er hjemsted for to af baserne, og sidstnævnte har i de senere år spillet en vigtig rolle i at fremvise USA's magt i Mellemøsten. Amerikanernes brug af baser på britisk territorium har gennem årene givet anledning til debat i Storbritannien om, i hvilken grad briterne har indflydelse på, hvad der foregår på baserne inklusive eventuel brug af atomvåben. I den forbindelse argumenteres det, at briterne kan gøres til medansvarlige for en politik, som de ikke selv har været med til at udarbejde. Men så længe britisk og amerikansk forsvars- og udenrigspolitik stemmer overens, kan samarbejdet om baserne siges at give briterne en tungere international position (Dumbrell, 2006, s. 164-168; Wallace & Phillips, 2009, s. 271-273).

6.3. Delkonklusion

Forsvars- og sikkerhedssamarbejdet identificeres i høj grad som kernen i det særlige forhold. USA og Storbritannien er yderst involverede i hinandens efterretningsarbejde, atomvåbenprogram og i de strategier for aktuelle militære operationer, som begge lande er involverede i. Derudover gør USA stadig brug af baser på britisk territorium. Det, at der gives adgang til så sensitivt et område som forsvar og sikkerhed, karakteriseres som unikt sammenlignet med andre bilaterale forhold. Prisen argumenteres at være, at Storbritannien har

udviklet et afhængighedsforhold til USA med det resultat, at briterne undgår konflikter med amerikanerne og således risikerer at tilsidesætte egne interesser. Hvad angår diskussionen om eksistensen af det særlige forhold, menes forsvars- og sikkerhedssamarbejdet at udgøre det bærende element i forholdet eller i sig selv at være det særlige forhold i dag. Barack Obamas manglende tilknytning til Storbritannien menes at have en reel betydning for omfanget af det konsultative samarbejde i dag under forsvars- og sikkerhedssamarbejdet, idet Obama ikke synes at involvere briterne mere, end de formelt set har krav på. Hvad angår efterretningssamarbejdet og USA's fortsatte brug af baser på britisk territorium, giver Obama-administrationen udtryk for tilfredshed med samarbejdet på begge områder. Samarbejdet omkring atomvåben ser heller ikke ud til at ændre karakter inden for den nærmeste fremtid. Obama går ind for en verden fri for atomvåben og har genoptaget nedrustningssamarbejdet med Rusland. Men i USA er der ikke enighed om fremtiden for landets atomvåbenforsvar, og Rusland deler heller ikke Obamas ambitiøse planer på nuværende tidspunkt. Det er således uvist, hvordan USA og Storbritanniens atomvåbensamarbejde vil udvikle sig i fremtiden, men under alle omstændigheder er nedrustningsarbejdet en langsigtet affære.

7. De økonomiske bånd

Forholdet mellem Storbritannien og USA bygger også på nogle tætte økonomiske bånd. I tiden omkring de to verdenskrige kan dette økonomiske samarbejde karakteriseres både som et afhængighedsforhold og som et område, der skabte afstand mellem de to lande. I dag kommer det til udtryk i et mere ligeværdigt handelssamarbejde underforstået, at der eksisterer en ubalance mellem USA og stort set hvilken som helst anden samarbejdspartner på grund af USA's størrelse og magt. I nutidens samarbejde ser det ud til at spille en rolle, at briter og amerikanere deler nogle værdier og et sprog, idet disse gør det lettere for folk i de to lande at arbejde sammen. Hvad angår det økonomiske forhold som en del af det særlige forhold, karakteriseres det især som særligt, når det drejer sig om de økonomiske rammer, briterne og amerikanerne udviklede i midten af sidste århundrede, og som fik så stor betydning for resten af verden (Dumbrell, 2009b, s. 275; Reynolds, 1986, s. 7-8).

7.1. Oprindelsen

Første Verdenskrig ændrede den økonomiske balance mellem USA og Vesteuropa. Krigen havde tæret på de allieredes ressourcer, og de fik behov for at låne penge af USA. Det betød, at USA gik fra at være en debitoration til at være en kreditornation, og samtidig gav det USA muligheden for at investere penge uden for landets grænser og dermed blive verdens førende kapitalinvestor. Således kunne USA tjene penge på de europæiske lande samt styrke sin internationale position, og det blev katalysatoren for, at USA udviklede sig til en økonomisk supermagt. Den økonomiske ubalance blev i nogen grad udlignet under Depressionen i 1930'erne, men 2. Verdenskrig skabte igen et økonomisk afhængighedsforhold mellem Vesteuropa og USA. I denne periode lånte Storbritannien USD 27 mia. af USA for at kunne fortsætte krigen, og efterkrigstidens afskrivninger af lån samt nye udlån var af afgørende betydning for Storbritanniens genrejsning (Reynolds, 1989, s. 92).

Samhandlen mellem USA og Storbritannien var også præget af ubalance. I starten af 1930'erne begyndte briterne at føre en mere protektionistisk økonomisk politik, hvor de ved

hjælp af handelsbarrierer søgte at afgrænse deres handel til at foregå inden for Det Britiske Imperium. Amerikanerne derimod gik ind for frihandel og forsøgte derfor at nedbryde de britiske handelsbarrierer. Briternes valg af økonomisk politik var en reaktion på Depressionen, på imperiets opløsning og på USA's økonomiske fremmarch. Siden indså briterne, at de blev nødt til at øge deres handel for at overleve, og de besluttede sig derfor til at gå med til dannelsen af Den Europæiske Frihandelssammenslutning (EFTA) i 1960 og kom siden med i det Europæiske Økonomiske Fællesskab i 1973. Briterne kunne ikke klare sig på et åbent marked domineret af USA og valgte derfor at gå ind i det europæiske samarbejde, på samme måde som de tidligere havde efterstræbt et frihandelsområde inden for imperiets grænser. Trods de forskellige holdninger til økonomisk politik var der også grundlag for et samarbejde på området, for briterne var egentlig for global samhandel, men det skulle ske inden for nogle formelle rammer, der kunne understøtte nationale interesser og sikre stabilitet. Sådanne modifikationer af de britiske synspunkter gjorde det muligt for briterne og amerikanerne at mødes ved Bretton Woods-konferencen i USA i 1944 og sammen udvikle Den Internationale Valutafond, Verdensbanken og den internationale handelsaftale *The General Agreement on Tariffs and Trade* (GATT). David Reynolds mener, at det økonomiske samarbejde mellem de to lande således ikke udgjorde noget særligt forhold, men det, at det lykkedes dem at mødes med deres forskellige synspunkter og udvikle nogle økonomiske rammer, gjorde, at forholdet fik en særlig betydning for resten af verden (1986, s. 7-8).

7.2. Den fremtidige udvikling

I dag har Storbritannien et økonomisk samarbejde og omfattende samhandel både med de andre EU-lande og med USA. Det angloamerikanske samarbejde adskiller sig fra det europæiske ved at være bygget op omkring en liberal-kapitalistisk model, hvorimod de kontinentaleuropæiske lande arbejder ud fra en mere social-kapitalistisk model (Dumbrell, 2009a, s. 71). Den angloamerikanske samhandel har udviklet sig støt de sidste ca. 50 år. I 1955 gik 7,1 % af Storbritanniens eksport til USA; i 1994 lå tallet på 12,4 %. I 1955 kom 10,9 % af importen til Storbritannien fra USA; i 1994 lå det tal på 11,8 %. Cirka 10 % af den britiske industri var i 1960'erne ejet af amerikanske virksomheder; i slutningen af 1980'erne

var det tal steget til 13 %. Senere, i 1992, var der 624 amerikansk-ejede produktionsvirksomheder i Storbritannien, og de beskæftigede 47,8 % af den del af den britiske arbejdsstyrke, som var ansat i udenlandsk-ejede produktionsvirksomheder. Gennem 1990'erne investerede amerikanerne flere penge i Storbritannien end i hele Asien og Stillehavsregionen tilsammen. I 2004 var hvert land den største investor i det andet land – briterne investerede ca. USD 252 mia. i USA, og amerikanerne investerede ca. USD 303 mia. i Storbritannien (Dumbrell, 2006, s. 217-220). En rapport fra 2005 til Kongressen i Washington giver følgende grunde til, hvorfor Storbritannien udgør et så populært marked for amerikanske eksportører og investorer:

”US exporters and investors are attracted to the UK because of the common language, similar legal framework and business practices, relatively low rates of taxation and inflation, and access to the EU market.” (Dumbrell, 2006, s. 220)

Dette kunne tyde på, at Storbritannien og USA's tidlige forbindelse til hinanden har skabt nogle ligheder mellem de to samfund (de juridiske rammer, den måde man gør forretninger på, beskatningsniveauet og sproget), som gør det lettere at handle med hinanden sammenlignet med at handle med andre lande. Den fælles baggrund har så at sige skabt nogle gunstige betingelser for samhandel.

De økonomiske bånd over Atlanten må forventes at forblive uændrede under Barack Obama. Der er tradition for samarbejde og investering landene imellem, og betingelserne for samarbejde vil højst sandsynligt ikke ændre sig. Obama selv går ind for frihandel og anerkender den som drivkraften for den stigende velstand gennem de sidste 50 år. Alligevel blev der skabt uro rundt omkring i verden, tydeligst blandt EU-landene, i Canada og i Japan, da Obama i begyndelsen af 2009 introducerede en *'Buy American'*-klausul i den stimuluspakke, der skulle være med til at afhjælpe den finansielle krise i USA. Klausulen ville betyde, at arbejde, der blev sat i gang med penge fra stimuluspakken, kun måtte bruge jern, stål og industrivarer fremstillet i USA for på den måde at sikre, at stimuluspakken skabte

amerikanske arbejdspladser. Efter klager og trusler om sanktioner mod USA fra ovenstående lande bekræftede Obama, at visse lande ville være undtaget klausulen, heriblandt EU-landene, og at pakken i øvrigt ikke ville overtræde nogen internationale handelsaftaler. Han gav også udtryk for, at han ikke mente, at man skulle gøre brug af protektionistiske foranstaltninger, da sådanne kun ville forværre krisen. Kommentatorerne mente, at situationen viste det pres, Obama er under, for på den ene side at regere landet i overensstemmelse med, i dette tilfælde, internationale aftaler, og på den anden side at skulle have forslag igennem Kongressen, hvor politikerne er interesserede i at sikre deres egen valgkreds først og fremmest (BBC News, 2009b; Palmer, 2010; Spillius, 2009a).

Når man ellers ser bort fra uoverensstemmelser som denne, har Obamas indenrigspolitik på mange måder meget tilfælles med de politiske værdier, der arbejdes efter i Europa. Obama går ind for social retfærdighed, dvs. at samfundet har et ansvar for at hjælpe samfundets svageste, og han mener, at alle amerikanere skal have adgang til sygebehandling. Desuden ser han positivt på staten i en aktiv rolle i samfundet. Disse politiske overbevisninger gør ham til en meget europæisk præsident, mener Timothy Garton Ash (2009b). Obamas sociale tankegang går igen i hans holdning til, hvordan verden skal tage sig af udviklingslandene; han mener, at det rige nord skal hjælpe det fattige syd med at hjælpe sig selv. Dette er i tråd med hans overbevisning om '*dignity promotion*' – at det gælder om at hjælpe med at forbedre de sociale og økonomiske forhold i et land, så demokrati og retssikkerhed kan udvikle sig og dermed skabe fundamentet for yderligere fremgang og øget velstand. Sådanne politiske værdier sammen med en multilateral udenrigspolitik bringer Obama tættere på de europæiske ledere end nogen af hans forgængere har været (Garton Ash, 2009b; Pedersen, 2009, s. 154; Wallace & Phillips, 2009, s. 281).

7.3. Delkonklusion

I det foregående afsnit har jeg undersøgt eksistensen af et særligt forhold i kraft af de økonomiske bånd mellem Storbritannien og USA. De to lande er knyttet til hinanden gennem

omfattende samhandel, som er faciliteret af elementer i den fælles baggrund såsom værdier, sprog og til dels kultur. Dér, hvor det økonomiske samarbejde karakteriseres som særligt, er i kraft af den betydning, det havde for omverdenen, da de to lande i 1944 sammen skabte Den Internationale Valutafond, Verdensbanken og GATT-aftalen. Men de økonomiske bånd i dag har i sig selv ikke en særlig karakter. Indsættelsen af Barack Obama har ikke givet anledning til spekulationer om, hvorvidt det vil ændre på samhandlen mellem landene eller på betingelserne for økonomisk samarbejde. Dog har der i forbindelse med den finansielle krise været optræk til at føre en protektionistisk økonomisk politik fra amerikansk side, hvilket også ville have skadet samhandlen mellem USA og Storbritannien.

8. Konkluderende sammenfatning

I denne afhandling ønskede jeg at undersøge, i hvilken grad der eksisterer et særligt forhold mellem Storbritannien og USA, og dernæst finde ud af, om udviklingen af dette forhold vil blive påvirket af, at Barack Obama er blevet præsident i USA. Først fandt jeg frem til, at det særlige forhold kan siges at bestå af seks elementer, som hver spiller en rolle i det særlige forhold, eller som siges at udgøre det særlige forhold i sig selv. Jeg gennemgik derfor alle seks elementer for at finde ud af, hvor særlige hver af dem er, og dermed hvad deres rolle er i eller som det særlige forhold. Dernæst tog jeg fat i analyser af personen og præsidenten Barack Obama samt udtalelser af ham selv eller medlemmer af hans stab for at finde frem til, hvor og hvorfor Obama eventuelt vil have indflydelse på udviklingen af det særlige forhold. I det efterfølgende vil jeg konkludere på problemformuleringens to spørgsmål hver for sig.

I hvilken grad eksisterer der et særligt forhold mellem Storbritannien og USA?

Først undersøgte jeg oprindelsen for betegnelsen *the special relationship* for at finde ud af, hvilken betydning den har for det særlige forhold i dag. Betegnelsen blev skabt af Winston Churchill med udgangspunkt i den angloamerikanske alliance under 2. Verdenskrig. Churchill mente, at Storbritannien og USA var knyttet til hinanden i kraft af en fælles baggrund, og at denne samhørighed skulle udgøre fundamentet for en fortsat alliance efter krigen. Dette var den eneste måde, hvorpå man kunne sikre fred og stabilitet i verden fremover. Således afgrænser dette element sig til en idé hos Churchill og til tiden omkring 2. Verdenskrig. Alligevel spiller betegnelsen og definitionen også en rolle i dag, idet begge indgår i grundlaget for debatten om eksistensen af det særlige forhold. Dernæst undersøgte jeg tesen om, at det særlige forhold er en britisk udenrigspolitisk målsætning. Efter denne tankegang er målsætningen opnået, når briterne indgår i et tæt samarbejde med amerikanerne, hvorigennem de kan påvirke amerikansk udenrigspolitik og forfølge egne interesser til gengæld for at være en loyal allieret og officielt støtte op om amerikansk udenrigspolitik. Britisk udenrigspolitik er i høj grad bygget op omkring forfølgelsen af denne målsætning, om end der er debat om, i hvilken grad den bliver nået. Ses det særlige forhold som værende et mål for britisk

udenrigspolitik, eksisterer det i særdeleshed. Hvis målsætningen ses som ét af elementerne i det særlige forhold, må det anses som værende særligt, når det er opnået. Det tredje element, jeg ønskede at undersøge for at finde frem til eksistensen af det særlige forhold, var det personlige forhold mellem premierministeren og præsidenten. Her fandt jeg ud af, at det særlige forhold ikke eksisterer i kraft af det personlige forhold. Et særligt forhold må også være et vedvarende forhold, og en premierminister og en præsident sidder på magten i for kort tid til, at en god personlig relation kan danne grundlag for et særligt forhold. Derudover ændrer en ny regeringsleder ikke på de grundlæggende holdninger til, hvad der er i et lands interesse, og kan således ikke automatisk matche holdninger, som en kollega i et andet land måtte have. Alligevel spiller det personlige forhold en rolle i det særlige forhold, nemlig den, at det bliver brugt som indikator for graden af 'særlighed'.

De efterfølgende tre elementer var af en mere håndgribelig karakter, når det gjaldt om at undersøge eksistensen af et særligt forhold i kraft af dem: den fælles baggrund, forsvars- og sikkerhedssamarbejdet og de økonomiske bånd. Tankegangen bag den fælles baggrund går ud på, at der eksisterer et særligt forhold mellem Storbritannien og USA i kraft af, at den britiske og den amerikanske befolkning er knyttet til hinanden gennem en fælles historisk og kulturel baggrund, fælles værdier og gennem sproget. Denne samhørighed skulle udgøre grundlaget for samarbejde mellem landene. USA har i løbet af de sidste ca. 50 år gennemgået en demografisk udvikling, som betyder, at de europæiske efterkommere udgør en stadigt mindre befolkningsgruppe, hvilket også svækker den angelsaksiske forbindelse. Især kulturelt og historisk føler færre og færre amerikanere en tilknytning til Storbritannien, men man deler nogle værdier såsom politisk liberalisme og liberal-kapitalisme, og sproget faciliterer kommunikation og samarbejde. Værdier og sprog kan således siges at udgøre 'noget særligt', idet de danner grundlag for politisk, økonomisk og forsvarsmæssigt samarbejde. Forsvars- og sikkerhedssamarbejdet identificeres i høj grad som kernen i det særlige forhold. USA og Storbritannien er yderst involverede i hinandens efterretningsarbejde, atomvåbenprogram og i de strategier for aktuelle militære operationer, som begge lande er involverede i. Derudover gør USA stadig brug af baser på britisk territorium. Det, at der gives adgang til så sensitivt et

område som forsvar og sikkerhed, karakteriseres som unikt sammenlignet med andre bilaterale forhold. Prisen argumenteres at være, at Storbritannien har udviklet et afhængighedsforhold til USA med det resultat, at briterne undgår konflikter med amerikanerne og således risikerer at tilsidesætte egne interesser. Hvad angår diskussionen om eksistensen af det særlige forhold, menes forsvars- og sikkerhedssamarbejdet at udgøre det bærende element i forholdet eller i sig selv at være det særlige forhold i dag. Det sidste element, jeg undersøgte, var eksistensen af et særligt forhold i kraft af de økonomiske bånd mellem landene. Storbritannien og USA er knyttet til hinanden gennem omfattende samhandel, som er faciliteret af elementer i den fælles baggrund, såsom værdier, sprog og til dels kultur. Det økonomiske samarbejde karakteriseres som særligt i kraft af den betydning, det havde for omverdenen, da de to lande i 1944 sammen skabte Den Internationale Valutafond, Verdensbanken og GATT-aftalen. Men de økonomiske bånd i dag har i sig selv ikke en særlig karakter.

Vil den videre udvikling af dette forhold blive påvirket af, at Barack Obama er blevet præsident i USA?

Det særlige forhold som en udenrigspolitisk målsætning er en britisk tradition, og Barack Obama kan ikke ændre på, om det også skal være et mål for Storbritannien i fremtiden. Valget af Obama har derimod givet anledning til spekulationer om, hvorvidt briterne fortsat vil have mulighed for indflydelse, og dermed om de kan opnå det særlige forhold. Obama har en multilateral tilgang til at løse verdens problemer og ønsker at samarbejde med, hvem end der har løsningerne. Briterne er således bange for, at Obama vil prioritere at arbejde sammen med andre lande, og at dette vil ændre deres muligheder for at 'komme til' og vise, hvad de kan. Desuden kan et forsvars- og sikkerhedssamarbejde med Storbritannien vise sig at blive mindre interessant, hvilket vil svække briternes grundlæggende strategi for at opnå indflydelse. Brugen af det personlige forhold som indikator for det særlige forhold er ligeledes en britisk tradition, og igen ikke noget Obama kan ændre på. At Obama selv skulle have et behov for at bruge sit forhold til premierministeren til at vise karakteren af det særlige forhold, virker usandsynligt; jeg mener ikke, at Obama ser USA og Storbritanniens forhold til

hinanden som værende mere særligt end andre af USA's bilaterale forhold. Obama har ikke nogen personlig tilknytning til landet, og USA's udenrigspolitiske opmærksomhed er i dag i høj grad rettet mod Mellemøsten, Kina og Rusland og mod multilaterale løsninger.

Hvad angår elementerne i den fælles baggrund, som siges at udgøre grundlaget i det særlige forhold, vil Obama ikke kunne påvirke deres udvikling. Sproget og fælles værdier vil fortsat skabe en forbindelse mellem den britiske og den amerikanske befolkning, og modsat forventes de historiske og kulturelle bånd kun at blive svagere. Men det, at Obama selv tilhører gruppen af amerikanere med en ikke-europæisk baggrund, og det, at hans opvækst har bestået af interaktion med mange forskellige kulturer, menes at have betydning for hans multilaterale tilgang til udenrigspolitik. Desuden spekuleres der i, om også Obamas tidlige negative erfaringer med Det Britiske Imperium har betydning for hans holdning til samarbejdet med Storbritannien i dag. Obamas manglende tilknytning til Storbritannien menes at have en reel betydning for omfanget af det konsultative samarbejde i dag under forsvars- og sikkerhedssamarbejdet, idet Obama ikke synes at involvere briterne mere, end de formelt set har krav på. Hvad angår efterretningssamarbejdet og USA's fortsatte brug af baser på britisk territorium, giver Obama-administrationen udtryk for tilfredshed med samarbejdet på begge områder. Samarbejdet omkring atomvåben ser heller ikke ud til at ændre karakter inden for den nærmeste fremtid. Obama går ind for en verden fri for atomvåben og har genoptaget nedrustningssamarbejdet med Rusland. Men i USA er der ikke enighed om fremtiden for landets atomvåbenforsvar, og Rusland deler heller ikke Obamas ambitiøse planer på nuværende tidspunkt. Det er således uvist, hvordan USA og Storbritanniens atomvåbensamarbejde vil udvikle sig i fremtiden, men under alle omstændigheder er nedrustningsarbejdet en langsigtet affære. Indsættelsen af Barack Obama har ikke givet anledning til spekulationer om, hvorvidt det vil ændre på samhandlen mellem landene eller på betingelserne for økonomisk samarbejde. Dog har der i forbindelse med den finansielle krise været optræk til at føre en protektionistisk økonomisk politik fra amerikansk side, hvilket også ville have skadet samhandlen mellem USA og Storbritannien.

9. Litteraturliste

Azubuike, S. (2005). *The "Poodle Theory" and the Anglo-American "Special Relationship"*. *International Studies*, 42 (2). Hentet 2. maj 2010 fra Sage Journals Online-databasen.

Baylis, J. (1985). *The Anglo-American relationship and alliance theory*. *International Relations*, 8. Hentet 2. maj 2010 fra Sage Journals Online-databasen.

BBC News (2009a, 24. september). *Brown denies President Obama snub*. Hentet 2. maj 2010 fra http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/politics/8272061.stm

BBC News (2009b, 3. marts). *Obama hails special relationship*. Hentet 2. maj 2010 fra http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/politics/7918345.stm

BBC News (2010a, 23. april). *Q&A: Trident replacement*. Hentet 2. maj 2010 fra <http://news.bbc.co.uk/2/hi/4805768.stm>

BBC News (2010b, 28. marts). *Special relationship between UK and US is over, MPs say*. Hentet 2. maj 2010 fra http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/8590767.stm

BBC News (2010c, 26. marts). *US and Russia announce deal to cut nuclear weapons*. Hentet 2. maj 2010 fra <http://news.bbc.co.uk/2/hi/8589385.stm>

BBC News (2010d, 8. april). *US and Russian leaders hail nuclear arms treaty*. Hentet 2. maj 2010 fra <http://news.bbc.co.uk/2/hi/8607985.stm>

Coker, C. (1992). *Britain and the new world order: The special relationship in the 1990s*. *International Affairs*, 68 (3). Hentet 2. maj 2010 fra JSTOR-databasen.

Danchev, A. (1998). *On specialness: Essays in Anglo-American relations*. London: Macmillan Press.

Den Store Danske (2009). *Det Britiske Imperium*. Hentet 2. maj 2010 fra http://www.denstoredanske.dk/index.php?title=Rejser%2C_geografi_og_historie/Storbritannien_og_Irland/British_Commonwealth/Det_Britiske_Imperium

Dumbrell, J. (2006). *A special relationship: Anglo-American relations from the Cold War to Iraq*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Dumbrell, J. (2009a). *The US–UK special relationship: Taking the 21st-century temperature*. *British Journal of Politics & International Relations*, 11 (1). Hentet 2. maj 2010 fra EBSCOhost-databasen.

Dumbrell, J. (2009b). US-UK relations: Structure, agency and the special relationship. I Casey, T. (Ed.), *The Blair legacy: Politics, policy, governance, and foreign affairs* (s. 273-284). Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Garton Ash, T. (2009a). *Facts are subversive: Political writing from a decade without a name*. London: Atlantic Books.

Garton Ash, T. (2009b, 7. oktober). *The US has lost its focus on Europe. It's up to us to get our act together*. *The Guardian*. Hentet 2. maj 2010 fra <http://www.guardian.co.uk/commentisfree/cifamerica/2009/oct/07/us-lost-focus-on-europe>

Giddens, A. (2007). *Over to you, Mr. Brown: How labour can win again*. Cambridge: Polity Press.

MacAskill, E., Tait, R., & Borger, J. (2009, 4. februar). *Clinton praises special relationship*. The Guardian. Hentet 2. maj 2010 fra <http://www.guardian.co.uk/world/2009/feb/04/hillary-clinton-david-miliband>

Palmer, D. (2010, 4. februar). *U.S., Canada reach deal in "Buy American" spat*. Reuters. Hentet 2. maj 2010 fra <http://www.reuters.com/article/idUSTRE61401H20100205>

Pedersen, C. (2009). *Obama's America*. Edinburgh: Edinburgh University Press.

Philp, C. (2009, 12. oktober). *Hillary Clinton meets Gordon Brown amid mounting tensions over Iran*. The Times. Hentet 2. maj 2010 fra <http://www.timesonline.co.uk/tol/news/uk/article6870039.ece>

Rasmussen, J., & McCormick, J. M. (1993). *British mass perceptions of the Anglo-American special relationship*. *Political Science Quarterly*, 108 (3). Hentet 2. maj 2010 fra JSTOR-databasen.

Reuters (2010, 8. april). *Obama and Medvedev sign nuclear deal in Prague*. The Independent. Hentet 2. maj 2010 fra <http://www.independent.co.uk/news/world/politics/obama-and-medvedev-sign-nuclear-deal-in-prague-1938968.html>

Reynolds, D. (1986). *A 'special relationship'? America, Britain and the international order since the Second World War*. *International Affairs*, 62 (1). Hentet 2. maj 2010 fra JSTOR-databasen.

Reynolds, D. (1989). *Rethinking Anglo-American relations*. *International Affairs*, 65 (1). Hentet 2. maj 2010 fra JSTOR-databasen.

Spillius, A. (2009a, 4. februar). *Barack Obama to dilute 'Buy American' clause in stimulus package to avoid trade war*. The Daily Telegraph. Hentet 2. maj 2010 fra <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/northamerica/usa/barackobama/4516859/Barack-Obama-to-dilute-Buy-American-clause-in-stimulus-package-to-avoid-trade-war.html>

Spillius, A. (2009b, 3. februar). *Hillary Clinton lauds 'special relationship' during meeting with David Miliband*. The Daily Telegraph. Hentet 2. maj 2010 fra <http://www.telegraph.co.uk/news/newstopics/politics/4450870/Hillary-Clinton-lauds-special-relationship-during-meeting-with-David-Miliband.html>

Wallace, W., & Phillips, C. (2009). *Reassessing the special relationship*. International Affairs, 85 (2). Hentet 2. maj 2010 fra EBSCOhost-databasen.

White, C. (2008). Brown's world view: Foreign policy under our new Prime Minister. I Rush, M. & Giddings, P. (Eds.), *When Gordon took the helm: The Palgrave review of British politics 2007-08* (s. 193-204). Basingstoke: Palgrave Macmillan.

10. Bilagsliste

Bilag 1 – Barack Obamas tale i Berlin

Kilde: <http://my.barackobama.com/page/content/berlinvideo/>

Bilag 2 – Barack Obamas tale i Kairo

Kilde: <http://www.whitehouse.gov/the-press-office/remarks-president-cairo-university-6-04-09>

Bilag 3 – Barack Obamas tale i Oslo

Kilde: <http://www.whitehouse.gov/the-press-office/remarks-president-acceptance-nobel-peace-prize>

Bilag 4 – Louis B. Susmans tale

Kilde: <http://www.usembassy.org.uk/ukamb/susman005.html>

Bilag 5 – Transskription af Gordon Browns udtalelse

Kilde: http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/politics/8272061.stm

Bilag 6 – Premierministre og præsidenter siden 2. Verdenskrig

Bilag 7 – Kopi af omslaget til John Dumbrells bog *A Special Relationship*

Bilag 1 – Barack Obamas tale i Berlin

Kilde: <http://my.barackobama.com/page/content/berlinvideo/>

"A World That Stands as One"

5

As Prepared For Delivery

Berlin, Germany

July 24th, 2008

10 Thank you to the citizens of Berlin and to the people of Germany. Let me thank Chancellor Merkel and Foreign Minister Steinmeier for welcoming me earlier today. Thank you Mayor Wowereit, the Berlin Senate, the police, and most of all thank you for this welcome.

I come to Berlin as so many of my countrymen have come before. Tonight, I speak to you not as a candidate for President, but as a citizen – a proud citizen of the United States, and a fellow citizen of the world.

15 I know that I don't look like the Americans who've previously spoken in this great city. The journey that led me here is improbable. My mother was born in the heartland of America, but my father grew up herding goats in Kenya. His father – my grandfather – was a cook, a domestic servant to the British.

20 At the height of the Cold War, my father decided, like so many others in the forgotten corners of the world, that his yearning – his dream – required the freedom and opportunity promised by the West. And so he wrote letter after letter to universities all across America until somebody, somewhere answered his prayer for a better life.

25 That is why I'm here. And you are here because you too know that yearning. This city, of all cities, knows the dream of freedom. And you know that the only reason we stand here tonight is because men and women from both of our nations came together to work, and struggle, and sacrifice for that better life.

Ours is a partnership that truly began sixty years ago this summer, on the day when the first American plane touched down at Tempelhof.

30 On that day, much of this continent still lay in ruin. The rubble of this city had yet to be built into a wall. The Soviet shadow had swept across Eastern Europe, while in the West, America, Britain, and France took stock of their losses, and pondered how the world might be remade.

This is where the two sides met. And on the twenty-fourth of June, 1948, the Communists chose to blockade the western part of the city. They cut off food and supplies to more than two million Germans in an effort to extinguish the last flame of freedom in Berlin.

35 The size of our forces was no match for the much larger Soviet Army. And yet retreat would have allowed Communism to march across Europe. Where the last war had ended, another World War could have easily begun. All that stood in the way was Berlin.

And that's when the airlift began – when the largest and most unlikely rescue in history brought food and hope to the people of this city.

40 The odds were stacked against success. In the winter, a heavy fog filled the sky above, and many planes were forced to turn back without dropping off the needed supplies. The streets where we stand were filled with hungry families who had no comfort from the cold.

But in the darkest hours, the people of Berlin kept the flame of hope burning. The people of Berlin refused to give up. And on one fall day, hundreds of thousands of Berliners came here, to the Tiergarten, and heard the city's mayor implore the world not to give up on freedom. "There is only
45 one possibility," he said. "For us to stand together united until this battle is won...The people of Berlin have spoken. We have done our duty, and we will keep on doing our duty. People of the world: now do your duty...People of the world, look at Berlin!"

People of the world – look at Berlin!

50 Look at Berlin, where Germans and Americans learned to work together and trust each other less than three years after facing each other on the field of battle.

Look at Berlin, where the determination of a people met the generosity of the Marshall Plan and created a German miracle; where a victory over tyranny gave rise to NATO, the greatest alliance ever formed to defend our common security.

55 Look at Berlin, where the bullet holes in the buildings and the somber stones and pillars near the Brandenburg Gate insist that we never forget our common humanity.

People of the world – look at Berlin, where a wall came down, a continent came together, and history proved that there is no challenge too great for a world that stands as one.

60 Sixty years after the airlift, we are called upon again. History has led us to a new crossroad, with new promise and new peril. When you, the German people, tore down that wall – a wall that divided East and West; freedom and tyranny; fear and hope – walls came tumbling down around the world. From Kiev to Cape Town, prison camps were closed, and the doors of democracy were opened. Markets opened too, and the spread of information and technology reduced barriers to opportunity and prosperity. While the 20th century taught us that we share a common destiny, the 21st has revealed a world more intertwined than at any time in human history.

65 The fall of the Berlin Wall brought new hope. But that very closeness has given rise to new dangers – dangers that cannot be contained within the borders of a country or by the distance of an ocean.

The terrorists of September 11th plotted in Hamburg and trained in Kandahar and Karachi before killing thousands from all over the globe on American soil.

70 As we speak, cars in Boston and factories in Beijing are melting the ice caps in the Arctic, shrinking coastlines in the Atlantic, and bringing drought to farms from Kansas to Kenya.

Poorly secured nuclear material in the former Soviet Union, or secrets from a scientist in Pakistan could help build a bomb that detonates in Paris. The poppies in Afghanistan become the heroin in Berlin. The poverty and violence in Somalia breeds the terror of tomorrow. The genocide in Darfur shames the conscience of us all.

75 In this new world, such dangerous currents have swept along faster than our efforts to contain them. That is why we cannot afford to be divided. No one nation, no matter how large or powerful, can defeat such challenges alone. None of us can deny these threats, or escape responsibility in meeting them. Yet, in the absence of Soviet tanks and a terrible wall, it has become easy to forget this truth. And if we're honest with each other, we know that sometimes, on both sides of the Atlantic, we have
80 drifted apart, and forgotten our shared destiny.

In Europe, the view that America is part of what has gone wrong in our world, rather than a force to help make it right, has become all too common. In America, there are voices that deride and deny the importance of Europe's role in our security and our future. Both views miss the truth – that
85 Europeans today are bearing new burdens and taking more responsibility in critical parts of the world; and that just as American bases built in the last century still help to defend the security of this continent, so does our country still sacrifice greatly for freedom around the globe.

Yes, there have been differences between America and Europe. No doubt, there will be differences in the future. But the burdens of global citizenship continue to bind us together. A change of leadership in Washington will not lift this burden. In this new century, Americans and Europeans alike will be
90 required to do more – not less. Partnership and cooperation among nations is not a choice; it is the one way, the only way, to protect our common security and advance our common humanity.

That is why the greatest danger of all is to allow new walls to divide us from one another. The walls between old allies on either side of the Atlantic cannot stand. The walls between the countries with the most and those with the least cannot stand. The walls between races and tribes; natives and
95 immigrants; Christian and Muslim and Jew cannot stand. These now are the walls we must tear down.

We know they have fallen before. After centuries of strife, the people of Europe have formed a Union of promise and prosperity. Here, at the base of a column built to mark victory in war, we meet
100 in the center of a Europe at peace. Not only have walls come down in Berlin, but they have come down in Belfast, where Protestant and Catholic found a way to live together; in the Balkans, where our Atlantic alliance ended wars and brought savage war criminals to justice; and in South Africa, where the struggle of a courageous people defeated apartheid.

So history reminds us that walls can be torn down. But the task is never easy. True partnership and true progress requires constant work and sustained sacrifice. They require sharing the burdens of
105 development and diplomacy; of progress and peace. They require allies who will listen to each other, learn from each other and, most of all, trust each other.

That is why America cannot turn inward. That is why Europe cannot turn inward. America has no better partner than Europe. Now is the time to build new bridges across the globe as strong as the one that bound us across the Atlantic. Now is the time to join together, through constant
110 cooperation, strong institutions, shared sacrifice, and a global commitment to progress, to meet the challenges of the 21st century. It was this spirit that led airlift planes to appear in the sky above our heads, and people to assemble where we stand today. And this is the moment when our nations – and all nations – must summon that spirit anew.

This is the moment when we must defeat terror and dry up the well of extremism that supports it.
115 This threat is real and we cannot shrink from our responsibility to combat it. If we could create NATO to face down the Soviet Union, we can join in a new and global partnership to dismantle the networks that have struck in Madrid and Amman; in London and Bali; in Washington and New York. If we could win a battle of ideas against the communists, we can stand with the vast majority of Muslims who reject the extremism that leads to hate instead of hope.

This is the moment when we must renew our resolve to rout the terrorists who threaten our security in Afghanistan, and the traffickers who sell drugs on your streets. No one welcomes war. I recognize the enormous difficulties in Afghanistan. But my country and yours have a stake in seeing that
120 NATO's first mission beyond Europe's borders is a success. For the people of Afghanistan, and for our shared security, the work must be done. America cannot do this alone. The Afghan people need our
125 troops and your troops; our support and your support to defeat the Taliban and al Qaeda, to develop their economy, and to help them rebuild their nation. We have too much at stake to turn back now.

This is the moment when we must renew the goal of a world without nuclear weapons. The two superpowers that faced each other across the wall of this city came too close too often to destroying all we have built and all that we love. With that wall gone, we need not stand idly by and watch the
130 further spread of the deadly atom. It is time to secure all loose nuclear materials; to stop the spread of nuclear weapons; and to reduce the arsenals from another era. This is the moment to begin the work of seeking the peace of a world without nuclear weapons.

This is the moment when every nation in Europe must have the chance to choose its own tomorrow free from the shadows of yesterday. In this century, we need a strong European Union that deepens
135 the security and prosperity of this continent, while extending a hand abroad. In this century – in this city of all cities – we must reject the Cold War mind-set of the past, and resolve to work with Russia when we can, to stand up for our values when we must, and to seek a partnership that extends across this entire continent.

This is the moment when we must build on the wealth that open markets have created, and share its
140 benefits more equitably. Trade has been a cornerstone of our growth and global development. But we will not be able to sustain this growth if it favors the few, and not the many. Together, we must forge trade that truly rewards the work that creates wealth, with meaningful protections for our people and our planet. This is the moment for trade that is free and fair for all.

This is the moment we must help answer the call for a new dawn in the Middle East. My country
145 must stand with yours and with Europe in sending a direct message to Iran that it must abandon its

nuclear ambitions. We must support the Lebanese who have marched and bled for democracy, and the Israelis and Palestinians who seek a secure and lasting peace. And despite past differences, this is the moment when the world should support the millions of Iraqis who seek to rebuild their lives, even as we pass responsibility to the Iraqi government and finally bring this war to a close.

150 This is the moment when we must come together to save this planet. Let us resolve that we will not leave our children a world where the oceans rise and famine spreads and terrible storms devastate our lands. Let us resolve that all nations – including my own – will act with the same seriousness of purpose as has your nation, and reduce the carbon we send into our atmosphere. This is the moment to give our children back their future. This is the moment to stand as one.

155 And this is the moment when we must give hope to those left behind in a globalized world. We must remember that the Cold War born in this city was not a battle for land or treasure. Sixty years ago, the planes that flew over Berlin did not drop bombs; instead they delivered food, and coal, and candy to grateful children. And in that show of solidarity, those pilots won more than a military victory. They won hearts and minds; love and loyalty and trust – not just from the people in this city, but
160 from all those who heard the story of what they did here.

Now the world will watch and remember what we do here – what we do with this moment. Will we extend our hand to the people in the forgotten corners of this world who yearn for lives marked by dignity and opportunity; by security and justice? Will we lift the child in Bangladesh from poverty, shelter the refugee in Chad, and banish the scourge of AIDS in our time?

165 Will we stand for the human rights of the dissident in Burma, the blogger in Iran, or the voter in Zimbabwe? Will we give meaning to the words “never again” in Darfur?

Will we acknowledge that there is no more powerful example than the one each of our nations projects to the world? Will we reject torture and stand for the rule of law? Will we welcome immigrants from different lands, and shun discrimination against those who don’t look like us or
170 worship like we do, and keep the promise of equality and opportunity for all of our people?

People of Berlin – people of the world – this is our moment. This is our time.

I know my country has not perfected itself. At times, we’ve struggled to keep the promise of liberty and equality for all of our people. We’ve made our share of mistakes, and there are times when our actions around the world have not lived up to our best intentions.

175 But I also know how much I love America. I know that for more than two centuries, we have strived – at great cost and great sacrifice – to form a more perfect union; to seek, with other nations, a more hopeful world. Our allegiance has never been to any particular tribe or kingdom – indeed, every language is spoken in our country; every culture has left its imprint on ours; every point of view is expressed in our public squares. What has always united us – what has always driven our people;
180 what drew my father to America’s shores – is a set of ideals that speak to aspirations shared by all people: that we can live free from fear and free from want; that we can speak our minds and assemble with whomever we choose and worship as we please.

185 These are the aspirations that joined the fates of all nations in this city. These aspirations are bigger than anything that drives us apart. It is because of these aspirations that the airlift began. It is because of these aspirations that all free people – everywhere – became citizens of Berlin. It is in pursuit of these aspirations that a new generation – our generation – must make our mark on the world.

190 People of Berlin – and people of the world – the scale of our challenge is great. The road ahead will be long. But I come before you to say that we are heirs to a struggle for freedom. We are a people of improbable hope. With an eye toward the future, with resolve in our hearts, let us remember this history, and answer our destiny, and remake the world once again.

* * * * *

Bilag 2 – Barack Obamas tale i Kairo

Kilde: <http://www.whitehouse.gov/the-press-office/remarks-president-cairo-university-6-04-09>

5

THE WHITE HOUSE

Office of the Press Secretary
(Cairo, Egypt)

FOR IMMEDIATE RELEASE

June 4, 2009

10

REMARKS BY THE PRESIDENT ON A NEW BEGINNING

Cairo University
Cairo, Egypt

15 1:10 P.M. (Local)

PRESIDENT OBAMA: Thank you very much. Good afternoon. I am honored to be in the timeless city of Cairo, and to be hosted by two remarkable institutions. For over a thousand years, Al-Azhar has stood as a beacon of Islamic learning; and for over a century, Cairo University has been a source of Egypt's advancement. And together, you represent the harmony between tradition and progress.
20 I'm grateful for your hospitality, and the hospitality of the people of Egypt. And I'm also proud to carry with me the goodwill of the American people, and a greeting of peace from Muslim communities in my country: Assalaamu alaykum. (Applause.)

We meet at a time of great tension between the United States and Muslims around the world -- tension rooted in historical forces that go beyond any current policy debate. The relationship
25 between Islam and the West includes centuries of coexistence and cooperation, but also conflict and religious wars. More recently, tension has been fed by colonialism that denied rights and opportunities to many Muslims, and a Cold War in which Muslim-majority countries were too often treated as proxies without regard to their own aspirations. Moreover, the sweeping change brought by modernity and globalization led many Muslims to view the West as hostile to the traditions of
30 Islam.

Violent extremists have exploited these tensions in a small but potent minority of Muslims. The attacks of September 11, 2001 and the continued efforts of these extremists to engage in violence against civilians has led some in my country to view Islam as inevitably hostile not only to America and Western countries, but also to human rights. All this has bred more fear and more mistrust.

35 So long as our relationship is defined by our differences, we will empower those who sow hatred rather than peace, those who promote conflict rather than the cooperation that can help all of our people achieve justice and prosperity. And this cycle of suspicion and discord must end.

I've come here to Cairo to seek a new beginning between the United States and Muslims around the world, one based on mutual interest and mutual respect, and one based upon the truth that America
40 and Islam are not exclusive and need not be in competition. Instead, they overlap, and share common principles -- principles of justice and progress; tolerance and the dignity of all human beings.

I do so recognizing that change cannot happen overnight. I know there's been a lot of publicity about this speech, but no single speech can eradicate years of mistrust, nor can I answer in the time that I
45 have this afternoon all the complex questions that brought us to this point. But I am convinced that in order to move forward, we must say openly to each other the things we hold in our hearts and that too often are said only behind closed doors. There must be a sustained effort to listen to each other; to learn from each other; to respect one another; and to seek common ground. As the Holy Koran tells us, "Be conscious of God and speak always the truth." (Applause.) That is what I will try
50 to do today -- to speak the truth as best I can, humbled by the task before us, and firm in my belief that the interests we share as human beings are far more powerful than the forces that drive us apart.

Now part of this conviction is rooted in my own experience. I'm a Christian, but my father came from a Kenyan family that includes generations of Muslims. As a boy, I spent several years in Indonesia
55 and heard the call of the azaan at the break of dawn and at the fall of dusk. As a young man, I worked in Chicago communities where many found dignity and peace in their Muslim faith.

As a student of history, I also know civilization's debt to Islam. It was Islam -- at places like Al-Azhar -- that carried the light of learning through so many centuries, paving the way for Europe's Renaissance and Enlightenment. It was innovation in Muslim communities -- (applause) -- it was innovation in
60 Muslim communities that developed the order of algebra; our magnetic compass and tools of navigation; our mastery of pens and printing; our understanding of how disease spreads and how it can be healed. Islamic culture has given us majestic arches and soaring spires; timeless poetry and cherished music; elegant calligraphy and places of peaceful contemplation. And throughout history, Islam has demonstrated through words and deeds the possibilities of religious tolerance and racial
65 equality. (Applause.)

I also know that Islam has always been a part of America's story. The first nation to recognize my country was Morocco. In signing the Treaty of Tripoli in 1796, our second President, John Adams, wrote, "The United States has in itself no character of enmity against the laws, religion or tranquility of Muslims." And since our founding, American Muslims have enriched the United States. They have
70 fought in our wars, they have served in our government, they have stood for civil rights, they have started businesses, they have taught at our universities, they've excelled in our sports arenas, they've won Nobel Prizes, built our tallest building, and lit the Olympic Torch. And when the first Muslim American was recently elected to Congress, he took the oath to defend our Constitution using the

75 same Holy Koran that one of our Founding Fathers -- Thomas Jefferson -- kept in his personal library.
(Applause.)

So I have known Islam on three continents before coming to the region where it was first revealed. That experience guides my conviction that partnership between America and Islam must be based on what Islam is, not what it isn't. And I consider it part of my responsibility as President of the United States to fight against negative stereotypes of Islam wherever they appear. (Applause.)

80 But that same principle must apply to Muslim perceptions of America. (Applause.) Just as Muslims do not fit a crude stereotype, America is not the crude stereotype of a self-interested empire. The United States has been one of the greatest sources of progress that the world has ever known. We were born out of revolution against an empire. We were founded upon the ideal that all are created equal, and we have shed blood and struggled for centuries to give meaning to those words -- within
85 our borders, and around the world. We are shaped by every culture, drawn from every end of the Earth, and dedicated to a simple concept: E pluribus unum -- "Out of many, one."

Now, much has been made of the fact that an African American with the name Barack Hussein Obama could be elected President. (Applause.) But my personal story is not so unique. The dream of opportunity for all people has not come true for everyone in America, but its promise exists for all
90 who come to our shores -- and that includes nearly 7 million American Muslims in our country today who, by the way, enjoy incomes and educational levels that are higher than the American average. (Applause.)

Moreover, freedom in America is indivisible from the freedom to practice one's religion. That is why there is a mosque in every state in our union, and over 1,200 mosques within our borders. That's
95 why the United States government has gone to court to protect the right of women and girls to wear the hijab and to punish those who would deny it. (Applause.)

So let there be no doubt: Islam is a part of America. And I believe that America holds within her the truth that regardless of race, religion, or station in life, all of us share common aspirations -- to live in peace and security; to get an education and to work with dignity; to love our families, our
100 communities, and our God. These things we share. This is the hope of all humanity.

Of course, recognizing our common humanity is only the beginning of our task. Words alone cannot meet the needs of our people. These needs will be met only if we act boldly in the years ahead; and if we understand that the challenges we face are shared, and our failure to meet them will hurt us all.

For we have learned from recent experience that when a financial system weakens in one country, prosperity is hurt everywhere. When a new flu infects one human being, all are at risk. When one
105 nation pursues a nuclear weapon, the risk of nuclear attack rises for all nations. When violent extremists operate in one stretch of mountains, people are endangered across an ocean. When innocents in Bosnia and Darfur are slaughtered, that is a stain on our collective conscience. (Applause.) That is what it means to share this world in the 21st century. That is the responsibility
110 we have to one another as human beings.

And this is a difficult responsibility to embrace. For human history has often been a record of nations and tribes -- and, yes, religions -- subjugating one another in pursuit of their own interests. Yet in this new age, such attitudes are self-defeating. Given our interdependence, any world order that elevates one nation or group of people over another will inevitably fail. So whatever we think of the past, we must not be prisoners to it. Our problems must be dealt with through partnership; our progress must be shared. (Applause.)

Now, that does not mean we should ignore sources of tension. Indeed, it suggests the opposite: We must face these tensions squarely. And so in that spirit, let me speak as clearly and as plainly as I can about some specific issues that I believe we must finally confront together.

The first issue that we have to confront is violent extremism in all of its forms.

In Ankara, I made clear that America is not -- and never will be -- at war with Islam. (Applause.) We will, however, relentlessly confront violent extremists who pose a grave threat to our security -- because we reject the same thing that people of all faiths reject: the killing of innocent men, women, and children. And it is my first duty as President to protect the American people.

The situation in Afghanistan demonstrates America's goals, and our need to work together. Over seven years ago, the United States pursued al Qaeda and the Taliban with broad international support. We did not go by choice; we went because of necessity. I'm aware that there's still some who would question or even justify the events of 9/11. But let us be clear: Al Qaeda killed nearly 3,000 people on that day. The victims were innocent men, women and children from America and many other nations who had done nothing to harm anybody. And yet al Qaeda chose to ruthlessly murder these people, claimed credit for the attack, and even now states their determination to kill on a massive scale. They have affiliates in many countries and are trying to expand their reach. These are not opinions to be debated; these are facts to be dealt with.

Now, make no mistake: We do not want to keep our troops in Afghanistan. We see no military -- we seek no military bases there. It is agonizing for America to lose our young men and women. It is costly and politically difficult to continue this conflict. We would gladly bring every single one of our troops home if we could be confident that there were not violent extremists in Afghanistan and now Pakistan determined to kill as many Americans as they possibly can. But that is not yet the case.

And that's why we're partnering with a coalition of 46 countries. And despite the costs involved, America's commitment will not weaken. Indeed, none of us should tolerate these extremists. They have killed in many countries. They have killed people of different faiths -- but more than any other, they have killed Muslims. Their actions are irreconcilable with the rights of human beings, the progress of nations, and with Islam. The Holy Koran teaches that whoever kills an innocent is as -- it is as if he has killed all mankind. (Applause.) And the Holy Koran also says whoever saves a person, it is as if he has saved all mankind. (Applause.) The enduring faith of over a billion people is so much bigger than the narrow hatred of a few. Islam is not part of the problem in combating violent extremism -- it is an important part of promoting peace.

Now, we also know that military power alone is not going to solve the problems in Afghanistan and Pakistan. That's why we plan to invest \$1.5 billion each year over the next five years to partner with

150 Pakistanis to build schools and hospitals, roads and businesses, and hundreds of millions to help those who've been displaced. That's why we are providing more than \$2.8 billion to help Afghans develop their economy and deliver services that people depend on.

Let me also address the issue of Iraq. Unlike Afghanistan, Iraq was a war of choice that provoked strong differences in my country and around the world. Although I believe that the Iraqi people are ultimately better off without the tyranny of Saddam Hussein, I also believe that events in Iraq have reminded America of the need to use diplomacy and build international consensus to resolve our problems whenever possible. (Applause.) Indeed, we can recall the words of Thomas Jefferson, who said: "I hope that our wisdom will grow with our power, and teach us that the less we use our power the greater it will be."

160 Today, America has a dual responsibility: to help Iraq forge a better future -- and to leave Iraq to Iraqis. And I have made it clear to the Iraqi people -- (applause) -- I have made it clear to the Iraqi people that we pursue no bases, and no claim on their territory or resources. Iraq's sovereignty is its own. And that's why I ordered the removal of our combat brigades by next August. That is why we will honor our agreement with Iraq's democratically elected government to remove combat troops from Iraqi cities by July, and to remove all of our troops from Iraq by 2012. (Applause.) We will help Iraq train its security forces and develop its economy. But we will support a secure and united Iraq as a partner, and never as a patron.

And finally, just as America can never tolerate violence by extremists, we must never alter or forget our principles. Nine-eleven was an enormous trauma to our country. The fear and anger that it provoked was understandable, but in some cases, it led us to act contrary to our traditions and our ideals. We are taking concrete actions to change course. I have unequivocally prohibited the use of torture by the United States, and I have ordered the prison at Guantanamo Bay closed by early next year. (Applause.)

175 So America will defend itself, respectful of the sovereignty of nations and the rule of law. And we will do so in partnership with Muslim communities which are also threatened. The sooner the extremists are isolated and unwelcome in Muslim communities, the sooner we will all be safer.

The second major source of tension that we need to discuss is the situation between Israelis, Palestinians and the Arab world.

180 America's strong bonds with Israel are well known. This bond is unbreakable. It is based upon cultural and historical ties, and the recognition that the aspiration for a Jewish homeland is rooted in a tragic history that cannot be denied.

Around the world, the Jewish people were persecuted for centuries, and anti-Semitism in Europe culminated in an unprecedented Holocaust. Tomorrow, I will visit Buchenwald, which was part of a network of camps where Jews were enslaved, tortured, shot and gassed to death by the Third Reich. Six million Jews were killed -- more than the entire Jewish population of Israel today. Denying that fact is baseless, it is ignorant, and it is hateful. Threatening Israel with destruction -- or repeating vile stereotypes about Jews -- is deeply wrong, and only serves to evoke in the minds of Israelis this most painful of memories while preventing the peace that the people of this region deserve.

190 On the other hand, it is also undeniable that the Palestinian people -- Muslims and Christians -- have
suffered in pursuit of a homeland. For more than 60 years they've endured the pain of dislocation.
Many wait in refugee camps in the West Bank, Gaza, and neighboring lands for a life of peace and
security that they have never been able to lead. They endure the daily humiliations -- large and small
-- that come with occupation. So let there be no doubt: The situation for the Palestinian people is
intolerable. And America will not turn our backs on the legitimate Palestinian aspiration for dignity,
195 opportunity, and a state of their own. (Applause.)

For decades then, there has been a stalemate: two peoples with legitimate aspirations, each with a
painful history that makes compromise elusive. It's easy to point fingers -- for Palestinians to point to
the displacement brought about by Israel's founding, and for Israelis to point to the constant hostility
and attacks throughout its history from within its borders as well as beyond. But if we see this
200 conflict only from one side or the other, then we will be blind to the truth: The only resolution is for
the aspirations of both sides to be met through two states, where Israelis and Palestinians each live
in peace and security. (Applause.)

That is in Israel's interest, Palestine's interest, America's interest, and the world's interest. And that
is why I intend to personally pursue this outcome with all the patience and dedication that the task
205 requires. (Applause.) The obligations -- the obligations that the parties have agreed to under the
road map are clear. For peace to come, it is time for them -- and all of us -- to live up to our
responsibilities.

Palestinians must abandon violence. Resistance through violence and killing is wrong and it does not
succeed. For centuries, black people in America suffered the lash of the whip as slaves and the
210 humiliation of segregation. But it was not violence that won full and equal rights. It was a peaceful
and determined insistence upon the ideals at the center of America's founding. This same story can
be told by people from South Africa to South Asia; from Eastern Europe to Indonesia. It's a story with
a simple truth: that violence is a dead end. It is a sign neither of courage nor power to shoot rockets
at sleeping children, or to blow up old women on a bus. That's not how moral authority is claimed;
215 that's how it is surrendered.

Now is the time for Palestinians to focus on what they can build. The Palestinian Authority must
develop its capacity to govern, with institutions that serve the needs of its people. Hamas does have
support among some Palestinians, but they also have to recognize they have responsibilities. To play
a role in fulfilling Palestinian aspirations, to unify the Palestinian people, Hamas must put an end to
220 violence, recognize past agreements, recognize Israel's right to exist.

At the same time, Israelis must acknowledge that just as Israel's right to exist cannot be denied,
neither can Palestine's. The United States does not accept the legitimacy of continued Israeli
settlements. (Applause.) This construction violates previous agreements and undermines efforts to
achieve peace. It is time for these settlements to stop. (Applause.)

225 And Israel must also live up to its obligation to ensure that Palestinians can live and work and
develop their society. Just as it devastates Palestinian families, the continuing humanitarian crisis in
Gaza does not serve Israel's security; neither does the continuing lack of opportunity in the West

Bank. Progress in the daily lives of the Palestinian people must be a critical part of a road to peace, and Israel must take concrete steps to enable such progress.

230 And finally, the Arab states must recognize that the Arab Peace Initiative was an important beginning, but not the end of their responsibilities. The Arab-Israeli conflict should no longer be used to distract the people of Arab nations from other problems. Instead, it must be a cause for action to help the Palestinian people develop the institutions that will sustain their state, to recognize Israel's legitimacy, and to choose progress over a self-defeating focus on the past.

235 America will align our policies with those who pursue peace, and we will say in public what we say in private to Israelis and Palestinians and Arabs. (Applause.) We cannot impose peace. But privately, many Muslims recognize that Israel will not go away. Likewise, many Israelis recognize the need for a Palestinian state. It is time for us to act on what everyone knows to be true.

240 Too many tears have been shed. Too much blood has been shed. All of us have a responsibility to work for the day when the mothers of Israelis and Palestinians can see their children grow up without fear; when the Holy Land of the three great faiths is the place of peace that God intended it to be; when Jerusalem is a secure and lasting home for Jews and Christians and Muslims, and a place for all of the children of Abraham to mingle peacefully together as in the story of Isra -- (applause) -- as in the story of Isra, when Moses, Jesus, and Mohammed, peace be upon them, joined in prayer.
245 (Applause.)

The third source of tension is our shared interest in the rights and responsibilities of nations on nuclear weapons.

This issue has been a source of tension between the United States and the Islamic Republic of Iran. For many years, Iran has defined itself in part by its opposition to my country, and there is in fact a tumultuous history between us. In the middle of the Cold War, the United States played a role in the
250 overthrow of a democratically elected Iranian government. Since the Islamic Revolution, Iran has played a role in acts of hostage-taking and violence against U.S. troops and civilians. This history is well known. Rather than remain trapped in the past, I've made it clear to Iran's leaders and people that my country is prepared to move forward. The question now is not what Iran is against, but
255 rather what future it wants to build.

I recognize it will be hard to overcome decades of mistrust, but we will proceed with courage, rectitude, and resolve. There will be many issues to discuss between our two countries, and we are willing to move forward without preconditions on the basis of mutual respect. But it is clear to all
260 concerned that when it comes to nuclear weapons, we have reached a decisive point. This is not simply about America's interests. It's about preventing a nuclear arms race in the Middle East that could lead this region and the world down a hugely dangerous path.

I understand those who protest that some countries have weapons that others do not. No single nation should pick and choose which nation holds nuclear weapons. And that's why I strongly reaffirmed America's commitment to seek a world in which no nations hold nuclear weapons.
265 (Applause.) And any nation -- including Iran -- should have the right to access peaceful nuclear power if it complies with its responsibilities under the nuclear Non-Proliferation Treaty. That commitment is

at the core of the treaty, and it must be kept for all who fully abide by it. And I'm hopeful that all countries in the region can share in this goal.

The fourth issue that I will address is democracy. (Applause.)

270 I know -- I know there has been controversy about the promotion of democracy in recent years, and much of this controversy is connected to the war in Iraq. So let me be clear: No system of government can or should be imposed by one nation by any other.

275 That does not lessen my commitment, however, to governments that reflect the will of the people. Each nation gives life to this principle in its own way, grounded in the traditions of its own people. America does not presume to know what is best for everyone, just as we would not presume to pick the outcome of a peaceful election. But I do have an unyielding belief that all people yearn for certain things: the ability to speak your mind and have a say in how you are governed; confidence in the rule of law and the equal administration of justice; government that is transparent and doesn't
280 steal from the people; the freedom to live as you choose. These are not just American ideas; they are human rights. And that is why we will support them everywhere. (Applause.)

Now, there is no straight line to realize this promise. But this much is clear: Governments that protect these rights are ultimately more stable, successful and secure. Suppressing ideas never succeeds in making them go away. America respects the right of all peaceful and law-abiding voices
285 to be heard around the world, even if we disagree with them. And we will welcome all elected, peaceful governments -- provided they govern with respect for all their people.

This last point is important because there are some who advocate for democracy only when they're out of power; once in power, they are ruthless in suppressing the rights of others. (Applause.) So no matter where it takes hold, government of the people and by the people sets a single standard for all
290 who would hold power: You must maintain your power through consent, not coercion; you must respect the rights of minorities, and participate with a spirit of tolerance and compromise; you must place the interests of your people and the legitimate workings of the political process above your party. Without these ingredients, elections alone do not make true democracy.

AUDIENCE MEMBER: Barack Obama, we love you!

295 PRESIDENT OBAMA: Thank you. (Applause.) The fifth issue that we must address together is religious freedom.

Islam has a proud tradition of tolerance. We see it in the history of Andalusia and Cordoba during the Inquisition. I saw it firsthand as a child in Indonesia, where devout Christians worshiped freely in an overwhelmingly Muslim country. That is the spirit we need today. People in every country should
300 be free to choose and live their faith based upon the persuasion of the mind and the heart and the soul. This tolerance is essential for religion to thrive, but it's being challenged in many different ways.

Among some Muslims, there's a disturbing tendency to measure one's own faith by the rejection of somebody else's faith. The richness of religious diversity must be upheld -- whether it is for

305 Maronites in Lebanon or the Copts in Egypt. (Applause.) And if we are being honest, fault lines must be closed among Muslims, as well, as the divisions between Sunni and Shia have led to tragic violence, particularly in Iraq.

Freedom of religion is central to the ability of peoples to live together. We must always examine the ways in which we protect it. For instance, in the United States, rules on charitable giving have made
310 it harder for Muslims to fulfill their religious obligation. That's why I'm committed to working with American Muslims to ensure that they can fulfill zakat.

Likewise, it is important for Western countries to avoid impeding Muslim citizens from practicing religion as they see fit -- for instance, by dictating what clothes a Muslim woman should wear. We can't disguise hostility towards any religion behind the pretence of liberalism.

315 In fact, faith should bring us together. And that's why we're forging service projects in America to bring together Christians, Muslims, and Jews. That's why we welcome efforts like Saudi Arabian King Abdullah's interfaith dialogue and Turkey's leadership in the Alliance of Civilizations. Around the world, we can turn dialogue into interfaith service, so bridges between peoples lead to action --
320 whether it is combating malaria in Africa, or providing relief after a natural disaster.

The sixth issue -- the sixth issue that I want to address is women's rights. (Applause.) I know -- I know -- and you can tell from this audience, that there is a healthy debate about this issue. I reject the view of some in the West that a woman who chooses to cover her hair is somehow less equal, but I do believe that a woman who is denied an education is denied equality. (Applause.) And it is
325 no coincidence that countries where women are well educated are far more likely to be prosperous.

Now, let me be clear: Issues of women's equality are by no means simply an issue for Islam. In Turkey, Pakistan, Bangladesh, Indonesia, we've seen Muslim-majority countries elect a woman to lead. Meanwhile, the struggle for women's equality continues in many aspects of American life, and in countries around the world.

330 I am convinced that our daughters can contribute just as much to society as our sons. (Applause.) Our common prosperity will be advanced by allowing all humanity -- men and women -- to reach their full potential. I do not believe that women must make the same choices as men in order to be equal, and I respect those women who choose to live their lives in traditional roles. But it should be their choice. And that is why the United States will partner with any Muslim-majority country to
335 support expanded literacy for girls, and to help young women pursue employment through micro-financing that helps people live their dreams. (Applause.)

Finally, I want to discuss economic development and opportunity.

I know that for many, the face of globalization is contradictory. The Internet and television can bring knowledge and information, but also offensive sexuality and mindless violence into the home. Trade
340 can bring new wealth and opportunities, but also huge disruptions and change in communities. In all nations -- including America -- this change can bring fear. Fear that because of modernity we lose control over our economic choices, our politics, and most importantly our identities -- those things we most cherish about our communities, our families, our traditions, and our faith.

345 But I also know that human progress cannot be denied. There need not be contradictions between development and tradition. Countries like Japan and South Korea grew their economies enormously while maintaining distinct cultures. The same is true for the astonishing progress within Muslim-majority countries from Kuala Lumpur to Dubai. In ancient times and in our times, Muslim communities have been at the forefront of innovation and education.

350 And this is important because no development strategy can be based only upon what comes out of the ground, nor can it be sustained while young people are out of work. Many Gulf states have enjoyed great wealth as a consequence of oil, and some are beginning to focus it on broader development. But all of us must recognize that education and innovation will be the currency of the 21st century -- (applause) -- and in too many Muslim communities, there remains underinvestment in these areas. I'm emphasizing such investment within my own country. And while America in the
355 past has focused on oil and gas when it comes to this part of the world, we now seek a broader engagement.

On education, we will expand exchange programs, and increase scholarships, like the one that brought my father to America. (Applause.) At the same time, we will encourage more Americans to study in Muslim communities. And we will match promising Muslim students with internships in
360 America; invest in online learning for teachers and children around the world; and create a new online network, so a young person in Kansas can communicate instantly with a young person in Cairo.

On economic development, we will create a new corps of business volunteers to partner with counterparts in Muslim-majority countries. And I will host a Summit on Entrepreneurship this year to
365 identify how we can deepen ties between business leaders, foundations and social entrepreneurs in the United States and Muslim communities around the world.

On science and technology, we will launch a new fund to support technological development in Muslim-majority countries, and to help transfer ideas to the marketplace so they can create more jobs. We'll open centers of scientific excellence in Africa, the Middle East and Southeast Asia, and
370 appoint new science envoys to collaborate on programs that develop new sources of energy, create green jobs, digitize records, clean water, grow new crops. Today I'm announcing a new global effort with the Organization of the Islamic Conference to eradicate polio. And we will also expand partnerships with Muslim communities to promote child and maternal health.

All these things must be done in partnership. Americans are ready to join with citizens and
375 governments; community organizations, religious leaders, and businesses in Muslim communities around the world to help our people pursue a better life.

The issues that I have described will not be easy to address. But we have a responsibility to join together on behalf of the world that we seek -- a world where extremists no longer threaten our people, and American troops have come home; a world where Israelis and Palestinians are each
380 secure in a state of their own, and nuclear energy is used for peaceful purposes; a world where governments serve their citizens, and the rights of all God's children are respected. Those are mutual interests. That is the world we seek. But we can only achieve it together.

I know there are many -- Muslim and non-Muslim -- who question whether we can forge this new beginning. Some are eager to stoke the flames of division, and to stand in the way of progress.

385 Some suggest that it isn't worth the effort -- that we are fated to disagree, and civilizations are doomed to clash. Many more are simply skeptical that real change can occur. There's so much fear, so much mistrust that has built up over the years. But if we choose to be bound by the past, we will never move forward. And I want to particularly say this to young people of every faith, in every country -- you, more than anyone, have the ability to reimagine the world, to remake this world.

390 All of us share this world for but a brief moment in time. The question is whether we spend that time focused on what pushes us apart, or whether we commit ourselves to an effort -- a sustained effort -- to find common ground, to focus on the future we seek for our children, and to respect the dignity of all human beings.

395 It's easier to start wars than to end them. It's easier to blame others than to look inward. It's easier to see what is different about someone than to find the things we share. But we should choose the right path, not just the easy path. There's one rule that lies at the heart of every religion -- that we do unto others as we would have them do unto us. (Applause.) This truth transcends nations and peoples -- a belief that isn't new; that isn't black or white or brown; that isn't Christian or Muslim or Jew. It's a belief that pulsed in the cradle of civilization, and that still beats in the hearts of billions
400 around the world. It's a faith in other people, and it's what brought me here today.

We have the power to make the world we seek, but only if we have the courage to make a new beginning, keeping in mind what has been written.

The Holy Koran tells us: "O mankind! We have created you male and a female; and we have made you into nations and tribes so that you may know one another."

405 The Talmud tells us: "The whole of the Torah is for the purpose of promoting peace."

The Holy Bible tells us: "Blessed are the peacemakers, for they shall be called sons of God."
(Applause.)

The people of the world can live together in peace. We know that is God's vision. Now that must be our work here on Earth.

410 Thank you. And may God's peace be upon you. Thank you very much. Thank you. (Applause.)

END

2:05 P.M. (Local)

Bilag 3 – Barack Obamas tale i Oslo

Kilde: <http://www.whitehouse.gov/the-press-office/remarks-president-acceptance-nobel-peace-prize>

The White House

5 Office of the Press Secretary

For Immediate Release

December 10, 2009

Remarks by the President at the Acceptance of the Nobel Peace Prize

Oslo City Hall
Oslo, Norway

10

1:44 P.M. CET

THE PRESIDENT: Your Majesties, Your Royal Highnesses, distinguished members of the Norwegian Nobel Committee, citizens of America, and citizens of the world:

15 I receive this honor with deep gratitude and great humility. It is an award that speaks to our highest aspirations -- that for all the cruelty and hardship of our world, we are not mere prisoners of fate. Our actions matter, and can bend history in the direction of justice.

20 And yet I would be remiss if I did not acknowledge the considerable controversy that your generous decision has generated. (Laughter.) In part, this is because I am at the beginning, and not the end, of my labors on the world stage. Compared to some of the giants of history who've received this prize - - Schweitzer and King; Marshall and Mandela -- my accomplishments are slight. And then there are the men and women around the world who have been jailed and beaten in the pursuit of justice; those who toil in humanitarian organizations to relieve suffering; the unrecognized millions whose
25 quiet acts of courage and compassion inspire even the most hardened cynics. I cannot argue with those who find these men and women -- some known, some obscure to all but those they help -- to be far more deserving of this honor than I.

30 But perhaps the most profound issue surrounding my receipt of this prize is the fact that I am the Commander-in-Chief of the military of a nation in the midst of two wars. One of these wars is winding down. The other is a conflict that America did not seek; one in which we are joined by 42 other countries -- including Norway -- in an effort to defend ourselves and all nations from further attacks.

35 Still, we are at war, and I'm responsible for the deployment of thousands of young Americans to battle in a distant land. Some will kill, and some will be killed. And so I come here with an acute sense of the costs of armed conflict -- filled with difficult questions about the relationship between war and peace, and our effort to replace one with the other.

40 Now these questions are not new. War, in one form or another, appeared with the first man. At the dawn of history, its morality was not questioned; it was simply a fact, like drought or disease -- the manner in which tribes and then civilizations sought power and settled their differences.

45 And over time, as codes of law sought to control violence within groups, so did philosophers and clerics and statesmen seek to regulate the destructive power of war. The concept of a "just war" emerged, suggesting that war is justified only when certain conditions were met: if it is waged as a last resort or in self-defense; if the force used is proportional; and if, whenever possible, civilians are spared from violence.

50 Of course, we know that for most of history, this concept of "just war" was rarely observed. The capacity of human beings to think up new ways to kill one another proved inexhaustible, as did our capacity to exempt from mercy those who look different or pray to a different God. Wars between armies gave way to wars between nations -- total wars in which the distinction between combatant and civilian became blurred. In the span of 30 years, such carnage would twice engulf this continent.
55 And while it's hard to conceive of a cause more just than the defeat of the Third Reich and the Axis powers, World War II was a conflict in which the total number of civilians who died exceeded the number of soldiers who perished.

60 In the wake of such destruction, and with the advent of the nuclear age, it became clear to victor and vanquished alike that the world needed institutions to prevent another world war. And so, a quarter century after the United States Senate rejected the League of Nations -- an idea for which Woodrow Wilson received this prize -- America led the world in constructing an architecture to keep the peace: a Marshall Plan and a United Nations, mechanisms to govern the waging of war, treaties to protect human rights, prevent genocide, restrict the most dangerous weapons.

65 In many ways, these efforts succeeded. Yes, terrible wars have been fought, and atrocities committed. But there has been no Third World War. The Cold War ended with jubilant crowds dismantling a wall. Commerce has stitched much of the world together. Billions have been lifted from poverty. The ideals of liberty and self-determination, equality and the rule of law have haltingly
70 advanced. We are the heirs of the fortitude and foresight of generations past, and it is a legacy for which my own country is rightfully proud.

75 And yet, a decade into a new century, this old architecture is buckling under the weight of new threats. The world may no longer shudder at the prospect of war between two nuclear superpowers, but proliferation may increase the risk of catastrophe. Terrorism has long been a tactic, but modern technology allows a few small men with outsized rage to murder innocents on a horrific scale.

80 Moreover, wars between nations have increasingly given way to wars within nations. The resurgence of ethnic or sectarian conflicts; the growth of secessionist movements, insurgencies, and failed states -- all these things have increasingly trapped civilians in unending chaos. In today's wars, many more civilians are killed than soldiers; the seeds of future conflict are sown, economies are wrecked, civil societies torn asunder, refugees amassed, children scarred.

85 I do not bring with me today a definitive solution to the problems of war. What I do know is that meeting these challenges will require the same vision, hard work, and persistence of those men and women who acted so boldly decades ago. And it will require us to think in new ways about the notions of just war and the imperatives of a just peace.

90 We must begin by acknowledging the hard truth: We will not eradicate violent conflict in our lifetimes. There will be times when nations -- acting individually or in concert -- will find the use of force not only necessary but morally justified.

95 I make this statement mindful of what Martin Luther King Jr. said in this same ceremony years ago: "Violence never brings permanent peace. It solves no social problem: it merely creates new and more complicated ones." As someone who stands here as a direct consequence of Dr. King's life work, I am living testimony to the moral force of non-violence. I know there's nothing weak -- nothing passive -- nothing naïve -- in the creed and lives of Gandhi and King.

100 But as a head of state sworn to protect and defend my nation, I cannot be guided by their examples alone. I face the world as it is, and cannot stand idle in the face of threats to the American people. For make no mistake: Evil does exist in the world. A non-violent movement could not have halted Hitler's armies. Negotiations cannot convince al Qaeda's leaders to lay down their arms. To say that force may sometimes be necessary is not a call to cynicism -- it is a recognition of history; the imperfections of man and the limits of reason.

105

I raise this point, I begin with this point because in many countries there is a deep ambivalence about military action today, no matter what the cause. And at times, this is joined by a reflexive suspicion of America, the world's sole military superpower.

110 But the world must remember that it was not simply international institutions -- not just treaties and declarations -- that brought stability to a post-World War II world. Whatever mistakes we have made, the plain fact is this: The United States of America has helped underwrite global security for more than six decades with the blood of our citizens and the strength of our arms. The service and sacrifice of our men and women in uniform has promoted peace and prosperity from Germany to
115 Korea, and enabled democracy to take hold in places like the Balkans. We have borne this burden not because we seek to impose our will. We have done so out of enlightened self-interest -- because we seek a better future for our children and grandchildren, and we believe that their lives will be better if others' children and grandchildren can live in freedom and prosperity.

120 So yes, the instruments of war do have a role to play in preserving the peace. And yet this truth must coexist with another -- that no matter how justified, war promises human tragedy. The soldier's courage and sacrifice is full of glory, expressing devotion to country, to cause, to comrades in arms. But war itself is never glorious, and we must never trumpet it as such.

125 So part of our challenge is reconciling these two seemingly irreconcilable truths -- that war is sometimes necessary, and war at some level is an expression of human folly. Concretely, we must direct our effort to the task that President Kennedy called for long ago. "Let us focus," he said, "on a

more practical, more attainable peace, based not on a sudden revolution in human nature but on a gradual evolution in human institutions." A gradual evolution of human institutions.

130

What might this evolution look like? What might these practical steps be?

To begin with, I believe that all nations -- strong and weak alike -- must adhere to standards that govern the use of force. I -- like any head of state -- reserve the right to act unilaterally if necessary to defend my nation. Nevertheless, I am convinced that adhering to standards, international standards, strengthens those who do, and isolates and weakens those who don't.

135

The world rallied around America after the 9/11 attacks, and continues to support our efforts in Afghanistan, because of the horror of those senseless attacks and the recognized principle of self-defense. Likewise, the world recognized the need to confront Saddam Hussein when he invaded Kuwait -- a consensus that sent a clear message to all about the cost of aggression.

140

Furthermore, America -- in fact, no nation -- can insist that others follow the rules of the road if we refuse to follow them ourselves. For when we don't, our actions appear arbitrary and undercut the legitimacy of future interventions, no matter how justified.

145

And this becomes particularly important when the purpose of military action extends beyond self-defense or the defense of one nation against an aggressor. More and more, we all confront difficult questions about how to prevent the slaughter of civilians by their own government, or to stop a civil war whose violence and suffering can engulf an entire region.

150

I believe that force can be justified on humanitarian grounds, as it was in the Balkans, or in other places that have been scarred by war. Inaction tears at our conscience and can lead to more costly intervention later. That's why all responsible nations must embrace the role that militaries with a clear mandate can play to keep the peace.

155

America's commitment to global security will never waver. But in a world in which threats are more diffuse, and missions more complex, America cannot act alone. America alone cannot secure the peace. This is true in Afghanistan. This is true in failed states like Somalia, where terrorism and piracy is joined by famine and human suffering. And sadly, it will continue to be true in unstable regions for years to come.

160

The leaders and soldiers of NATO countries, and other friends and allies, demonstrate this truth through the capacity and courage they've shown in Afghanistan. But in many countries, there is a disconnect between the efforts of those who serve and the ambivalence of the broader public. I understand why war is not popular, but I also know this: The belief that peace is desirable is rarely enough to achieve it. Peace requires responsibility. Peace entails sacrifice. That's why NATO continues to be indispensable. That's why we must strengthen U.N. and regional peacekeeping, and not leave the task to a few countries. That's why we honor those who return home from peacekeeping and training abroad to Oslo and Rome; to Ottawa and Sydney; to Dhaka and Kigali -- we honor them not as makers of war, but of wagers -- but as wagers of peace.

165

170

Let me make one final point about the use of force. Even as we make difficult decisions about going to war, we must also think clearly about how we fight it. The Nobel Committee recognized this truth in awarding its first prize for peace to Henry Dunant -- the founder of the Red Cross, and a driving force behind the Geneva Conventions.

Where force is necessary, we have a moral and strategic interest in binding ourselves to certain rules of conduct. And even as we confront a vicious adversary that abides by no rules, I believe the United States of America must remain a standard bearer in the conduct of war. That is what makes us different from those whom we fight. That is a source of our strength. That is why I prohibited torture. That is why I ordered the prison at Guantanamo Bay closed. And that is why I have reaffirmed America's commitment to abide by the Geneva Conventions. We lose ourselves when we compromise the very ideals that we fight to defend. (Applause.) And we honor -- we honor those ideals by upholding them not when it's easy, but when it is hard.

I have spoken at some length to the question that must weigh on our minds and our hearts as we choose to wage war. But let me now turn to our effort to avoid such tragic choices, and speak of three ways that we can build a just and lasting peace.

First, in dealing with those nations that break rules and laws, I believe that we must develop alternatives to violence that are tough enough to actually change behavior -- for if we want a lasting peace, then the words of the international community must mean something. Those regimes that break the rules must be held accountable. Sanctions must exact a real price. Intransigence must be met with increased pressure -- and such pressure exists only when the world stands together as one.

One urgent example is the effort to prevent the spread of nuclear weapons, and to seek a world without them. In the middle of the last century, nations agreed to be bound by a treaty whose bargain is clear: All will have access to peaceful nuclear power; those without nuclear weapons will forsake them; and those with nuclear weapons will work towards disarmament. I am committed to upholding this treaty. It is a centerpiece of my foreign policy. And I'm working with President Medvedev to reduce America and Russia's nuclear stockpiles.

But it is also incumbent upon all of us to insist that nations like Iran and North Korea do not game the system. Those who claim to respect international law cannot avert their eyes when those laws are flouted. Those who care for their own security cannot ignore the danger of an arms race in the Middle East or East Asia. Those who seek peace cannot stand idly by as nations arm themselves for nuclear war.

The same principle applies to those who violate international laws by brutalizing their own people. When there is genocide in Darfur, systematic rape in Congo, repression in Burma -- there must be consequences. Yes, there will be engagement; yes, there will be diplomacy -- but there must be consequences when those things fail. And the closer we stand together, the less likely we will be faced with the choice between armed intervention and complicity in oppression.

215 This brings me to a second point -- the nature of the peace that we seek. For peace is not merely the
absence of visible conflict. Only a just peace based on the inherent rights and dignity of every
individual can truly be lasting.

220 It was this insight that drove drafters of the Universal Declaration of Human Rights after the Second
World War. In the wake of devastation, they recognized that if human rights are not protected,
peace is a hollow promise.

225 And yet too often, these words are ignored. For some countries, the failure to uphold human rights
is excused by the false suggestion that these are somehow Western principles, foreign to local
cultures or stages of a nation's development. And within America, there has long been a tension
between those who describe themselves as realists or idealists -- a tension that suggests a stark
choice between the narrow pursuit of interests or an endless campaign to impose our values around
the world.

230 I reject these choices. I believe that peace is unstable where citizens are denied the right to speak
freely or worship as they please; choose their own leaders or assemble without fear. Pent-up
grievances fester, and the suppression of tribal and religious identity can lead to violence. We also
know that the opposite is true. Only when Europe became free did it finally find peace. America has
never fought a war against a democracy, and our closest friends are governments that protect the
rights of their citizens. No matter how callously defined, neither America's interests -- nor the
235 world's -- are served by the denial of human aspirations.

240 So even as we respect the unique culture and traditions of different countries, America will always be
a voice for those aspirations that are universal. We will bear witness to the quiet dignity of
reformers like Aung Sang Suu Kyi; to the bravery of Zimbabweans who cast their ballots in the face of
beatings; to the hundreds of thousands who have marched silently through the streets of Iran. It is
telling that the leaders of these governments fear the aspirations of their own people more than the
power of any other nation. And it is the responsibility of all free people and free nations to make
clear that these movements -- these movements of hope and history -- they have us on their side.

245 Let me also say this: The promotion of human rights cannot be about exhortation alone. At times, it
must be coupled with painstaking diplomacy. I know that engagement with repressive regimes lacks
the satisfying purity of indignation. But I also know that sanctions without outreach -- condemnation
without discussion -- can carry forward only a crippling status quo. No repressive regime can move
down a new path unless it has the choice of an open door.

250 In light of the Cultural Revolution's horrors, Nixon's meeting with Mao appeared inexcusable -- and
yet it surely helped set China on a path where millions of its citizens have been lifted from poverty
and connected to open societies. Pope John Paul's engagement with Poland created space not just
for the Catholic Church, but for labor leaders like Lech Walesa. Ronald Reagan's efforts on arms
255 control and embrace of perestroika not only improved relations with the Soviet Union, but
empowered dissidents throughout Eastern Europe. There's no simple formula here. But we must try
as best we can to balance isolation and engagement, pressure and incentives, so that human rights

and dignity are advanced over time.

260 Third, a just peace includes not only civil and political rights -- it must encompass economic security and opportunity. For true peace is not just freedom from fear, but freedom from want.

It is undoubtedly true that development rarely takes root without security; it is also true that security does not exist where human beings do not have access to enough food, or clean water, or the
265 medicine and shelter they need to survive. It does not exist where children can't aspire to a decent education or a job that supports a family. The absence of hope can rot a society from within.

And that's why helping farmers feed their own people -- or nations educate their children and care for the sick -- is not mere charity. It's also why the world must come together to confront climate
270 change. There is little scientific dispute that if we do nothing, we will face more drought, more famine, more mass displacement -- all of which will fuel more conflict for decades. For this reason, it is not merely scientists and environmental activists who call for swift and forceful action -- it's military leaders in my own country and others who understand our common security hangs in the balance.

275 Agreements among nations. Strong institutions. Support for human rights. Investments in development. All these are vital ingredients in bringing about the evolution that President Kennedy spoke about. And yet, I do not believe that we will have the will, the determination, the staying power, to complete this work without something more -- and that's the continued expansion of our
280 moral imagination; an insistence that there's something irreducible that we all share.

As the world grows smaller, you might think it would be easier for human beings to recognize how similar we are; to understand that we're all basically seeking the same things; that we all hope for the chance to live out our lives with some measure of happiness and fulfillment for ourselves and our
285 families.

And yet somehow, given the dizzying pace of globalization, the cultural leveling of modernity, it perhaps comes as no surprise that people fear the loss of what they cherish in their particular identities -- their race, their tribe, and perhaps most powerfully their religion. In some places, this
290 fear has led to conflict. At times, it even feels like we're moving backwards. We see it in the Middle East, as the conflict between Arabs and Jews seems to harden. We see it in nations that are torn asunder by tribal lines.

And most dangerously, we see it in the way that religion is used to justify the murder of innocents by those who have distorted and defiled the great religion of Islam, and who attacked my country from
295 Afghanistan. These extremists are not the first to kill in the name of God; the cruelties of the Crusades are amply recorded. But they remind us that no Holy War can ever be a just war. For if you truly believe that you are carrying out divine will, then there is no need for restraint -- no need to spare the pregnant mother, or the medic, or the Red Cross worker, or even a person of one's own
300 faith. Such a warped view of religion is not just incompatible with the concept of peace, but I believe

it's incompatible with the very purpose of faith -- for the one rule that lies at the heart of every major religion is that we do unto others as we would have them do unto us.

Adhering to this law of love has always been the core struggle of human nature. For we are fallible. We make mistakes, and fall victim to the temptations of pride, and power, and sometimes evil. Even
305 those of us with the best of intentions will at times fail to right the wrongs before us.

But we do not have to think that human nature is perfect for us to still believe that the human condition can be perfected. We do not have to live in an idealized world to still reach for those ideals that will make it a better place. The non-violence practiced by men like Gandhi and King may not have been practical or possible in every circumstance, but the love that they preached -- their
310 fundamental faith in human progress -- that must always be the North Star that guides us on our journey.

For if we lose that faith -- if we dismiss it as silly or naïve; if we divorce it from the decisions that we make on issues of war and peace -- then we lose what's best about humanity. We lose our sense of
315 possibility. We lose our moral compass.

Like generations have before us, we must reject that future. As Dr. King said at this occasion so many years ago, "I refuse to accept despair as the final response to the ambiguities of history. I refuse to accept the idea that the 'isness' of man's present condition makes him morally incapable of reaching
320 up for the eternal 'oughtness' that forever confronts him."

Let us reach for the world that ought to be -- that spark of the divine that still stirs within each of our souls. (Applause.)

Somewhere today, in the here and now, in the world as it is, a soldier sees he's outgunned, but
325 stands firm to keep the peace. Somewhere today, in this world, a young protestor awaits the brutality of her government, but has the courage to march on. Somewhere today, a mother facing punishing poverty still takes the time to teach her child, scrapes together what few coins she has to send that child to school -- because she believes that a cruel world still has a place for that child's dreams.

Let us live by their example. We can acknowledge that oppression will always be with us, and still
330 strive for justice. We can admit the intractability of depravation, and still strive for dignity. Clear-eyed, we can understand that there will be war, and still strive for peace. We can do that -- for that is the story of human progress; that's the hope of all the world; and at this moment of challenge, that must be our work here on Earth.

335 Thank you very much. (Applause.)

END

2:20 P.M. CET

Bilag 4 – Louis B. Susmans tale

Kilde: <http://www.usembassy.org.uk/ukamb/susman005.html>

AMBASSADOR LOUIS B. SUSMAN

5 Speeches, Remarks & Events

16 September 2009

Opening a New Era of Diplomacy under President Obama

Remarks to the Pilgrims of Great Britain

London

10 My Lord President, Mr. Chairman, Members of the Pilgrims, My Lords, Ladies and Gentlemen.

It is an honor to deliver my first speech as the Ambassador to such a prestigious group.

Any organization that was founded more than a century ago, yet still maintains its relevance in today's world deserves a lot of credit.

15 I come from the Midwest, the heartland of America, and my life to me embodies the cherished concept that through hard work and perseverance, the American Dream is accessible to all.

For me, this opportunity to represent the United States of America — the culmination of a rewarding 45-year career as a lawyer, leader, banker and philanthropist — is a chance to repay my debt to the country that made living this dream possible.

A little background on myself and my family.

20 On July first of this year, I celebrated my 50th wedding anniversary with Marjorie, who is not only my wife but my best friend as well. I am very pleased that she is with us here tonight.

25 During one of the State Department orientation sessions for spouses, it was explained that the spouse had a very important job. It seems that ambassadors have a tendency to get “elephantitis” of the ego -- and the spouses are needed to keep them grounded in reality. Marjorie Susman quickly raised her hand to announce to the group that after 50 years of marriage she would have no trouble keeping the Ambassador to the Court of St. James's very well grounded.

I have two wonderful and successful children and three even more wonderful granddaughters who have already visited with us in London. I can report that they enthusiastically approve of Winfield House.

30 I have had a wonderful and exciting professional career. I was a senior partner in a law firm in St. Louis for many years. I moved to Chicago in 1989 to become an investment banker and partner in Salomon Brothers, which eventually — after many mergers — became Citigroup.

I retired in January of this year as the Vice Chairman of the Global Investment Bank.

35 In February when I heard from the President's office that he intended to nominate me to become the Ambassador TO the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, one might say — as my children had predicted — “I had flunked retirement.”

40 One of the most interesting aspects of my career was my association with the St. Louis Cardinals, a professional baseball team. I became the President of the Cardinals through my representation of August Busch Jr. — The patriarch of the Anheuser Busch brewing group and the owner of the Cardinals.

The Cardinals were fortunate enough to have been in three World Series during my tenure — and I'm very proud of the rings I've received as a result.

45 I know the World Series is a touchy subject among many of you who can't understand how we Americans have the nerve to call something the World Series when only teams from the US and Canada actually compete.

It may not be appropriate to discuss such a sensitive subject this evening, but rest assured I have members of my staff hard at work helping me understand the finer points of that more straightforward game — cricket.

50 While I have been associated with the Democratic Party my entire adult life, I was extremely proud to have been nominated by a great Republican, President Ronald Reagan in 1988 to serve on the United States Advisory Commission on Public Diplomacy -- a bipartisan panel created by Congress and appointed by the President to advise on matters of public diplomacy. That particular experience gave me a greater understanding of the vital role that our diplomats play.

55 I've had the good fortune to travel frequently to this country. And very quickly on, I came to appreciate the warmth, the straightforwardness and the essential goodness of the British people. Given my familiarity — and love — of this country, the prospect of becoming part of its fabric is something that Marjorie and I are very excited about it.

Politics have played a very important part of my life. I've had the honor of helping presidential and congressional candidates in their quest for office.

60 In 2002, Barack Obama was a candidate for the United States Senate and I was the National Finance Chairman for Senator John Kerry in his presidential bid. I had the distinct honor of introducing Barack Obama to Senator Kerry — an introduction that led to his famous keynote speech at the Democratic National Convention in 2004 — a speech that launched Barack Obama into the national spotlight.

65 One does not have to be in Barack Obama's company for long to realize just how intelligent and emotionally grounded he is — I would go so far to say he is the most intelligent politician I've ever met and I've known quite a few.

As everyone knows, he is also one of the most gifted orators of our time — in the tradition of Franklin Delano Roosevelt, John F. Kennedy and Ronald Reagan — and of course, Winston Churchill.

He has inspired all generations — young and old — all over the world.

70 The President has opened a new era in American history — one of transparency, humility and partnership - a different approach to the world.

I became rather close to the President during the campaign, but even so — I was unprepared for just how much his campaign and eventual election electrified the United States and the rest of the world.

75 It was particularly moving for the President — as well as for all of us who worked with him — to see how his own popularity was translating into respect and new found admiration for the United States. I was particularly pleased by how the people of the United Kingdom have enthusiastically accepted President Obama as a man who is prepared to engage the world in ways that have not been seen for some time.

80 We live in challenging times: Two wars — Afghanistan and Iraq — the challenges of the Middle East and Iran -- the need to address climate change, global economic stability and — of course — the threat to all our citizens from extremists that desire to do us harm.

But before I comment on the American position on those critical issues, I want to express my thanks and admiration for the incredible courage, service, and sacrifice of the British troops in Afghanistan.

85 We are all aware that there is no greater decision for a president or a prime minister to make - than that which sends the men and women of their armed forces into harms way.

We truly appreciate the unwavering commitment of the British government to support the NATO mission in that country.

In Afghanistan and Pakistan, we must be absolutely clear about why we are in this fight. I think
90 President Obama put it best. Our mission is to disrupt, dismantle, and defeat al-Qaida and its allies,
and prevent them from ever returning.

We can not forget that Pakistan is an important part of our challenge. I am happy to report that we
have made very substantial progress with the Pakistani government in dismantling al-Qaida in that
country.

95 We face hard times ahead in Afghanistan, but I have confidence in General David Petraeus and his
colleagues who have the experience, the expertise and the right strategy to achieve our goals.

The struggle in Afghanistan will not be solved with a purely military approach. The people of
Afghanistan must take charge of their own future.

100 We are doing everything we can to help — whether it's rebuilding their agriculture and
infrastructure, creating jobs, expanding opportunities for women, or training the Afghan police and
armed forces.

We are working alongside our British colleagues to help Afghans bring water to their villages, build
schools and establish the rule of law.

105 But — as I've stated before — the underlying strategy is that Afghanistan must ultimately do the job
itself — that of course is the main challenge.

Evidence that the Afghans are starting down this path can be found in their resolve to hold
presidential and parliamentary elections. We commend the Afghan people for their courage in
conducting the elections despite the threat of violence. This is not a quick, easy or perfect process —
but it is an Afghan-led process — and we should let it run its course before we judge the outcome.

110 On Iran, our options are limited and difficult. Working with our partners, who include the United
Kingdom, we are attempting to engage Iran in a dialogue that would eliminate the threat of nuclear
weapons.

115 We have said to Iran that the choice really is theirs to make. Iran can continue down this path of
isolation from the international community, or it can drop its threatening behavior and become a
responsible global citizen.

In the Middle East, the commitment of the United States to Israel's security is and will remain
unshakeable — I repeat unshakeable.

We believe it can best be achieved through comprehensive peace in the region. That includes a two-state solution with a Palestinian state living side by side in peace with Israel. This is the ultimate goal to which the President is deeply and personally committed. We hope to see progress soon.

On the topic of climate change, Secretary of State Clinton says it is about more than science. It is a political challenge, an economic force, a security threat, and a moral imperative.

We Americans are serious about leading on this issue, and we know we will have to make some tough decisions and take some concrete actions. While we are moving ahead on the domestic front, America believes that all the major economies and advanced developing nations have a special responsibility to pull together and work toward a successful outcome at the UN climate negotiations later this year in Copenhagen.

Lastly -- we believe the economic crisis has finally bottomed out — but that the recovery will be slow. I was glad to see that Bank of England governor Mervyn King reiterated that point yesterday.

The global economy — which remains fragile — reminds us that we can not be complacent. We must be vigilant in pursuing the necessary tools to accelerate recovery and prevent another crisis.

The financial turmoil behind this global downturn is something I have never seen before, after decades in the banking industry. As the countries with the largest and deepest financial markets, the United States and the United Kingdom must continue working together to create solutions to the problems behind the current downturn.

President Obama and Prime Minister Brown will be working together at the upcoming G-20 summit in Pittsburgh to continue the momentum begun at the previous meeting in March in London.

The President and the Prime Minister are continuing to push forward in strengthening transparency and accountability, enhancing sound regulation, promoting integrity in financial markets, reinforcing international cooperation and reforming international financial institutions.

President Obama just this week made it very clear that the status quo of high risk-taking, short-term profits and excessive bonuses — will not continue. He emphasized it is the responsibility of all us to ensure we do not become complacent about the challenges in front of us.

As these issues — and many others — are addressed, the guiding philosophy of President Obama and Secretary Clinton is to use “smart power” and build partnerships. We will engage — with our foes as well as our friends -- we will consult and cooperate with all of our partners.

We do not look at any continent or any region as “old and out of date” — but we embrace the knowledge and expertise of all to solve problems facing the world today.

150 Over the last few months, there has been comment in some circles that the “special relationship” between our countries has diminished. Anyone who accepts that analysis is wrong -- and is ignoring the lessons of history.

In war and peace, in prosperity and in time of economic hardship, America has no better friend and no more dependable ally than the United Kingdom.

155 We won't always agree on everything. Friends rarely do. But friends also don't let disagreements undermine the foundation of the relationship.

160 Our nations are deeply rooted in our enduring values of democracy, rule of law and tolerance; a shared history, culture and language, and a mutual ability and willingness to bring real diplomatic, financial and military assets to the table for joint action to promote and defend our common interests.

All that we do together is based on the profound belief that freedom is the bedrock of true peace and prosperity. The challenges may have changed from 70 years ago when WWII confronted us with its deadly peril. But as we see today in Afghanistan, and in Iraq, these are still times when we must — together - defend this belief against those with a much darker vision of the world.

165 On December 26, 1941 — less than three weeks after Pearl Harbor and two years after the start of the war in Europe -- Winston Churchill came to Washington to speak to a joint meeting of our Congress.

I truly believe his words are worth remembering:

170 “In the days to come the British and American peoples will for their own safety and for the good of all, walk together side by side in majesty, in justice and in peace.”

Tonight we gather here as citizens of the two nations who have once again pledged to put an end to the extremists who threaten the whole world.

175 Ladies and gentlemen, my generation was able to thrive because of the relationship the United Kingdom forged with the United States.

Future generations will be given their own opportunity to make their marks upon the world because that relationship continues to this day.

180 While the United States of America -- and this ambassador — has many priorities -- I hope I have made it clear tonight that my principal priority will be to strengthen and nourish this special relationship — which is so critical to the United States.

Thank you.

Bilag 5 – Transskription af Gordon Browns udtalelse

Kilde: http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/politics/8272061.stm

“The special relationship has never been stronger. I talked to President Obama. I talked before I came to the meetings here, I talked to him at the meetings, I had a long talk with him after Monday’s meeting, we’re meeting today, we’re chairing two meetings together. The special relationship is strong and strengthening, and it’s strengthening because there is a common purpose. I think if you read President Obama’s speech to the United Nations yesterday, and read the speech that I made, we are dealing with exactly the same challenges, and we see things in very similar ways. And we are about to make quite big changes in the way the international community operates to deal with these problems, and that’s America and Britain working more closely together than ever. [...]”

Bilag 6 – Premierministre og præsidenter siden 2. Verdenskrig

Premierministre:

Sir Winston Leonard Spencer Churchill 1940-45

Clement Richard Attlee 1945-51

Sir Winston Leonard Spencer Churchill 1951-55

Anthony Eden 1955-57

Harold Macmillan 1957-63

Sir Alec Douglas-Home 1963-64

Harold Wilson 1964-70

Edward Heath 1970-74

Harold Wilson 1974-76

James Callaghan 1976-79

Margaret Thatcher 1979-90

John Major 1990-97

Tony Blair 1997-2007

Gordon Brown 2007- 2010

David Cameron 2010-

Kilde: <http://www.number10.gov.uk/history-and-tour/prime-ministers-in-history>

Præsidenter:

Franklin D. Roosevelt 1933-1945

Harry S. Truman 1945-1953

Dwight D. Eisenhower 1953-1961

John F. Kennedy 1961-1963

Lyndon B. Johnson 1963-1969

Richard M. Nixon 1969-1974

Gerald R. Ford 1974-1977

James Carter 1977-1981

Ronald Reagan 1981-1989

George H. W. Bush 1989-1993

William J. Clinton 1993-2001

George W. Bush 2001-2009

Barack Obama 2009-

Kilde: <http://www.whitehouse.gov/about/presidents>

